

32004L0039

30.4.2004.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 145/1

DIREKTIVA 2004/39/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 21. travnja 2004.****o tržištima financijskih instrumenata te o izmjeni direktiva Vijeća 85/611/EEZ i 93/6/EEZ i Direktive 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 93/22/EEZ**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

za investicijska društva, uključujući i pravila poslovnog ponašanja. Ovom su Direktivom predviđena i usklađenja nekih uvjeta koji uređuju poslovanje uređenih tržišta.

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 47. stavak 2.,

- (2) Zadnjih nekoliko godina sve je više aktivnih ulagatelja na financijskim tržištima, a izbor usluga i instrumenata koji im se nudi postaje sve opsežniji i kompleksniji. S obzirom na ovakav razvoj, pravni okvir Zajednice treba obuhvatiti puni raspon aktivnosti namijenjenih ulagateljima. Zato je potrebno osigurati neophodan stupanj usklađivanja koji će ulagateljima nuditi visoki stupanj zaštite, a investicijskim društvima omogućiti pružanje usluga u cijeloj Zajednici kao jedinstvenom tržištu na temelju nadzora matične države članice. S obzirom na navedeno, Direktivu 93/22/EEZ treba zamijeniti novom Direktivom.

uzimajući u obzir prijedlog Komisije ⁽¹⁾,uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora ⁽²⁾,

- (3) Ulagatelji sve više ovise o osobnim preporukama, pa je stoga investicijsko savjetovanje potrebno uvrstiti u investicijske usluge za koje je potrebno odobrenje.

uzimajući u obzir mišljenje Europske središnje banke ⁽³⁾,u skladu s postupkom utvrđenim u članku 251. Ugovora ⁽⁴⁾,

- (4) U popis financijskih instrumenata treba uvrstiti određene robne i druge izvedenice koje su koncipirane i kojima se trguje na takav način da je za njih potrebno uspostaviti regulativu usporedivu s tradicionalnim financijskim instrumentima.

budući da:

- (5) Potrebno je uspostaviti sveobuhvatnu regulativu koja uređuje izvršavanje transakcija financijskim instrumentima bez obzira na načine trgovanja koji se primjenjuju za zaključivanje transakcija, kako bi se osigurala visoka kvaliteta izvršavanja transakcija ulagatelja te zadržao integritet i sveukupna učinkovitost financijskog sustava. Potrebno je stvoriti okvir, koji je koherentan i osjetljiv na rizike, za uređenje najvažnijih vrsta sustava izvršavanja naloga koji su trenutačno zastupljeni na europskom financijskom tržištu. Također je potrebno voditi računa o pojavi nove generacije sustava organiziranog trgovanja, osim uređenih tržišta, koji trebaju podlijegati obvezama čiji je zadatak očuvati učinkovitost i uredno funkcioniranje financijskih tržišta. Kako bi se stvorio odgovarajući pravni okvir, treba predvidjeti uključivanje nove investicijske usluge koja se odnosi na upravljanje MTP-om.

- (1) Direktivom Vijeća 93/22/EEZ od 10. svibnja 1993. o investicijskim uslugama u području vrijednosnih papira ⁽⁵⁾ pokušali su se uspostaviti uvjeti po kojima investicijska društva i banke koje imaju odobrenje za rad mogu pružati određene usluge ili osnivati podružnice u drugim državama člancima na temelju činjenica da imaju odobrenje za rad i podliježu nadzoru matične države članice. U tu svrhu ovom se Direktivom pokušavaju uskladiti početno odobrenje za rad i zahtjevi poslovanja

⁽¹⁾ SL C 71 E, 25.3.2003., str. 62.

⁽²⁾ SL C 220, 16.9.2003., str. 1.

⁽³⁾ SL C 144, 20.6.2003., str. 6.

⁽⁴⁾ Mišljenje Europskog parlamenta od 25. rujna 2003. (još nije objavljeno u Službenom listu), Zajedničko stajalište Vijeća od 8. prosinca 2003. (SL C 60 E, 9.3.2004., str. 1.), Stajalište Europskog parlamenta od 30. ožujka 2004. (još nije objavljeno u Službenom listu) i Odluka Vijeća od 7. travnja 2004.

⁽⁵⁾ SL L 141, 11.6.1993., str. 27. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2002/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 35, 11.2.2003., str. 1.).

- (6) Potrebno je uvesti definicije uređenog tržišta i MTP-a i međusobno ih uskladiti, kako bi odražavale činjenicu da oba predstavljaju sustave organiziranog trgovanja. Definicije trebaju isključiti bilateralne sustave kod kojih investicijsko društvo u svako trgovanje ulazi za vlastiti račun, a ne stoji kao druga ugovorna strana bez rizika između kupca i prodavatelja. Pojam „sustav” obuhvaća sva tržišta koja se sastoje od skupa pravila i trgovinske platforme, kao i ona koja funkcioniraju samo na temelju skupa pravila. Uređena tržišta i MTP nisu dužni voditi „tehnički” sustav za uparivanje naloga. Tržište koje ima samo jedan skup pravila koji uređuje pitanja u vezi s članstvom, uvrštavanjem instrumenata za trgovanje, trgovanje među članovima, izvješćivanje i, ako je primjenjivo, obveze transparentnosti, uređeno je tržište ili MTP za potrebe ove Direktive, a transakcije zaključene po tim pravilima smatraju se zaključenima u okviru sustava uređenog tržišta ili MTP-a. Izraz „interes za kupnju i prodaju” treba shvatiti u širem smislu, a uključuje naloge, ponude i najavu interesa. Zahtjev za okupljanjem interesa unutar jednog sustava pomoću nediskrecijskih pravila koja postavlja operater sustava znači da se okupljanje obavlja po pravilima sustava ili po protokolima sustava ili po internim operativnim postupcima (uključujući postupke ugrađene u informatičke programe). Pojam „nediskrecijska pravila” znači da po tim pravilima investicijska društva koja upravljaju MTP-om nemaju diskrecijsko pravo u vezi s mogućim uzajamnim djelovanjem između interesa. Prema definiciji, interese treba okupiti na takav način da dovedu do sklapanja ugovora, što znači da se izvršenje odvija po pravilima sustava ili po protokolima sustava ili po internim operativnim postupcima.
- (7) Svrha je ove Direktive obuhvatiti društva čija je redovita djelatnost ili poslovanje pružanje investicijskih usluga i/ili obavljanje investicijskih aktivnosti na profesionalnoj osnovi. Područje primjene ove Direktive ne treba se, dakle, odnositi na osobe koje obavljaju neku drugu profesionalnu aktivnost.
- (8) Osobe koje upravljaju vlastitom imovinom, društva koja ne pružaju investicijske usluge i/ili obavljaju investicijske aktivnosti osim trgovanja za vlastiti račun, osim ako nisu održavatelji tržišta ili ne trguju za vlastiti račun izvan uređenog tržišta i MTP-a na organiziran, učestao i sustavan način te pružajući sustav dostupan trećim stranama kako bi trgovali s njima, ne ulaze u područje primjene ove Direktive.
- (9) Podrazumijeva se da se upućivanja na osobe u tekstu odnose i na fizičke i na pravne osobe.
- (10) Društva za osiguranje čiji rad na odgovarajući način podliježe praćenju nadležnih tijela za bonitetni nadzor i koja podliježu Direktivi Vijeća 64/225/EEZ od 25. veljače 1964. o ukidanju ograničenja slobode poslovnog nastana i slobode pružanja usluga u području reosiguranja i retrocesije ⁽¹⁾, Prvoj Direktivi Vijeća 73/239/EEZ od 24. srpnja 1973. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na osnivanje i obavljanje djelatnosti izravnog neživotnog osiguranja ⁽²⁾ te Direktivi Vijeća 2002/83/EZ od 5. studenoga 2002. o životnom osiguranju ⁽³⁾, trebaju biti isključena.
- (11) Osobe koje ne pružaju usluge trećim stranama nego se njihova djelatnost sastoji u pružanju investicijskih usluga isključivo svojim matičnim društvima, svojim društvima kćerima i drugim društvima kćerima svojih matičnih društava, ne trebaju biti obuhvaćene ovom Direktivom.
- (12) Osobe koje u okviru svoje djelatnosti pružaju investicijske usluge samo povremeno također trebaju biti isključene iz područja primjene ove Direktive, pod uvjetom da je ta djelatnost uređena i da relevantnim propisima nije zabranjeno povremeno pružanje investicijskih usluga.
- (13) Osobe čije se investicijske usluge sastoje isključivo od upravljanja programima sudjelovanja zaposlenika te stoga ne pružaju investicijske usluge trećim stranama, ne trebaju biti obuhvaćene ovom Direktivom.
- (14) Iz područja primjene ove Direktive potrebno je isključiti središnje banke i druga tijela koja obavljaju slične poslove te javna tijela zadužena za upravljanje ili koja posreduju pri upravljanju javnim dugom, što uključuje i investiranje javnog duga, uz iznimku tijela koja su u cijelosti ili djelomično u državnom vlasništvu, čija je uloga komercijalne prirode ili vezana uz stjecanje udjela.
- (15) Iz područja primjene ove Direktive potrebno je izuzeti subjekte za zajednička ulaganja i mirovinske fondove, bez obzira na to jesu li usklađeni na razini Zajednice, kao i njihove depozitare ili društva za upravljanje, budući da podliježu specifičnim pravilima prilagođenima njihovim djelatnostima.

⁽¹⁾ SL 56, 4.4.1964., str. 878/64. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Aktom o pristupanju iz 1972.

⁽²⁾ SL L 228, 16.8.1973., str. 3. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2002/87/EZ.

⁽³⁾ SL L 345, 19.12.2002., str. 1.

- (16) Iznimkama na temelju ove Direktive mogu se koristiti samo osobe koje trajno ispunjavaju pretpostavke za te iznimke. Posebno ako osoba pruža investicijske usluge ili obavlja investicijske aktivnosti, a izuzeta je iz ove Direktive jer su pritom usluge ili aktivnosti pomoćna djelatnost uz redovitu djelatnost na razini grupe, za tu osobu više ne trebaju vrijediti iznimke koje se odnose na pomoćnu djelatnost, ako pružanje tih usluga ili aktivnosti više nije samo pomoćna djelatnost uz redovitu djelatnost.
- (17) Osobe koje pružaju investicijske usluge i/ili obavljaju investicijske aktivnosti obuhvaćene ovom Direktivom podliježu ishodu odobrenja za rad u matičnim državama članicama radi zaštite ulagatelja i stabilnosti financijskog sustava.
- (18) Kreditne institucije kojima je izdano odobrenje za rad po Direktivi 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. ožujka 2000. o pokretanju i obavljanju djelatnosti kreditnih institucija⁽¹⁾ ne bi trebale dodatno odobrenje po ovoj Direktivi za pružanje investicijskih usluga ili obavljanje investicijskih djelatnosti. Ako kreditna institucija odluči pružiti investicijske usluge ili obavljati investicijske djelatnosti, prije izdavanja odobrenja za rad nadležna tijela trebaju provjeriti poštuje li ona relevantne odredbe ove Direktive.
- (19) Ako investicijsko društvo neredovito pruža jednu ili više investicijskih usluga ili obavlja jednu ili više investicijskih aktivnosti koje nisu obuhvaćene njegovim odobrenjem za rad, nije mu potrebno dodatno odobrenje na temelju ove Direktive.
- (20) Za potrebe ove Direktive, usluga zaprimanja i prijenosa naloga treba obuhvatiti i uspostavljanje kontakta između jednog ili više ulagatelja, što omogućava zaključivanje transakcije između tih ulagatelja.
- (21) S obzirom na buduće izmjene odredbi o adekvatnosti kapitala u okviru Basela II, države članice svjesne su kako je potrebno preispitati mogu li se investicijska društva koja izvršavaju naloge klijenata trgujući za vlastiti račun smatrati nalogodavcima te time podliježati dodatnim zahtjevima o adekvatnosti kapitala.
- (22) Načela uzajamnog priznavanja i nadzora od strane matične države članice zahtijevaju da nadležna tijela država članica ne izdaju ili oduzimaju odobrenje za rad ako okolnosti kao što je sadržaj poslovnog plana, geografska distribucija ili aktivnosti koje se stvarno obavljaju ili jasno ukazuju na to da je investicijsko društvo izabralo pravni sustav jedne države članice kako bi izbjeglo strože norme koje su na snazi u drugoj državi članici na čijem državnom području obavlja ili namjerava obavljati pretežni dio poslovanja. Investicijsko društvo koje je pravna osoba treba dobiti odobrenje za rad u državi članici u kojoj ima sjedište. Investicijsko društvo koje nije pravna osoba treba dobiti odobrenje za rad u državi članici u kojoj ima registrirano sjedište. Osim toga, država članica treba tražiti da registrirano sjedište jednog investicijskog društva uvijek bude u njegovoj matičnoj državi članici i da ondje stvarno i posluje.
- (23) Investicijsko društvo kojemu je izdano odobrenje za rad u svojoj matičnoj državi članici treba biti ovlašteno pružati investicijske usluge ili obavljati investicijske aktivnosti u cijeloj Zajednici, bez traženja zasebnog odobrenja za rad od nadležnog tijela države članice u kojoj želi pružati te usluge ili obavljati te aktivnosti.
- (24) Budući da su određena investicijska društva izuzeta od određenih obveza prema Direktivi Vijeća 93/6/EEZ od 15. ožujka 1993. o adekvatnosti kapitala investicijskih društava i kreditnih institucija⁽²⁾, potrebno ih je obvezati da raspolažu minimalnim kapitalom ili imaju osiguranje od profesionalne odgovornosti ili kombinaciju tih dviju opcija. Kod usklađivanja ovih iznosa treba voditi računa o usklađivanjima u okviru Direktive 2002/92/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. prosinca 2002. o posredovanju u osiguranju⁽³⁾. Ovaj posebni tretman u smislu adekvatnosti kapitala ne treba dovoditi u pitanje odluke o odgovarajućem tretmanu društava na temelju budućih promjena zakonodavstva Zajednice o adekvatnosti kapitala.
- (25) Budući da je potrebno ograničiti područje primjene propisa o bonitetnom nadzoru na one subjekte koji, na temelju činjenice da vode knjigu trgovanja na profesionalnoj osnovi, predstavljaju izvor rizika druge ugovorne strane za druge tržišne sudionike, potrebno je iz područja primjene ove Direktive isključiti subjekte koji trguju za vlastiti račun financijskim instrumentima, uključujući robne izvedenice obuhvaćene ovom Direktivom, ili pružaju investicijske usluge u odnosu na robne izvedenice klijentima iz svoje redovite djelatnosti, ako to na razini grupe predstavlja pomoćnu djelatnost uz njihovu redovitu djelatnost, pod uvjetom da ta redovita djelatnost nije pružanje investicijskih usluga za potrebe ove Direktive.

⁽¹⁾ SL L 126, 26.5.2000., str. 1. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2002/87/EZ.

⁽²⁾ SL L 141, 11.6.1993., str. 1. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2002/87/EZ.

⁽³⁾ SL L 9, 15.1.2003., str. 3.

- (26) Radi zaštite prava vlasništva ulagatelja i drugih sličnih prava u odnosu na vrijednosne papire i njihovih prava u odnosu na novac koji su ulagatelji povjerali društvu, ova prava treba jasno razgraničiti od prava samog investicijskog društva. Ovo načelo, međutim, ne sprečava društvo u trgovanju u vlastito ime, a za račun ulagatelja, ako to zahtijeva vrsta transakcije i ulagatelj je suglasan, primjerice kod pozajmljivanja vrijednosnih papira.
- (27) Ako klijent u skladu sa zakonodavstvom Zajednice, a posebno prema Direktivi 2002/47/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 6. lipnja 2002. o ugovorima o financijskom kolateralu⁽¹⁾, prenese neograničeno vlasništvo nad financijskim instrumentima ili novcem na investicijsko društvo radi osiguranja ili nekog drugog načina pokrivanja sadašnje ili buduće, stvarne, uvjetne ili moguće obveze, u tom se slučaju smatra da ti financijski instrumenti ili novac ne pripadaju klijentu.
- (28) Postupak za izdavanje odobrenja za rad u Zajednici podružnicama investicijskih društava kojima je izdano odobrenje za rad u trećim zemljama treba se i dalje primjenjivati na ta društva. Ove podružnice trebaju uživati pravo slobode pružanja usluga prema članku 49., drugom stavku Ugovora ili pravo slobode nastana samo u državi članici u kojoj su osnovane, ali ne i u drugim državama članicama. U slučajevima kada Zajednica nije vezana bilateralnim ili multilateralnim obvezama, svrsishodno je predvidjeti postupak kojim se osigurava da investicijsko društvo iz Zajednice u trećim zemljama uživa tretman po načelu uzajamnosti.
- (29) Sve veći asortiman aktivnosti koje mnoga investicijska društva istodobno obavljaju povećao je mogućnost sukoba interesa između različitih aktivnosti i interesa klijenata. Stoga je potrebno predvidjeti pravila kojima će se osigurati da se ovi sukobi ne odraze negativno na interese klijenata.
- (30) Smatra se da je usluga pružena na inicijativu klijenta, osim ako klijent nije zatražio takvu uslugu kao reakciju na priopćenje investicijskog društva ili za račun društva upućeno njemu osobno, koje sadrži poziv ili ima namjeru utjecati na klijenta u vezi određenog financijskog instrumenta ili određene transakcije. Smatra se da je usluga pružena na inicijativu klijenta čak i ako je klijent zatražio istu na temelju obavijesti kojom se promiče ili nudi neki financijski instrument na vrlo općenit način i koja je upućena javnosti ili većoj skupini ili kategoriji klijenata ili potencijalnih klijenata.
- (31) Jedan od ciljeva ove Direktive je zaštita ulagatelja. Mjere za zaštitu ulagatelja treba prilagoditi specifičnostima pojedine kategorije ulagatelja (mali ulagatelji, profesionalni ulagatelji, kvalificirani nalagodavatelji).
- (32) Odstupajući od načela da matična država članica izdaje odobrenje za rad, provodi nadzor i provodi obveze vezano uz poslovanje podružnice, nadležno tijelo države članice domaćina može preuzeti odgovornost za provedbu određenih obveza utvrđenih u Direktivi u vezi s poslovima koji se obavljaju putem podružnice na državnom području na kojem je podružnica smještena, budući da je to nadležno tijelo najbliže podružnici i u boljem je položaju da otkrije i intervenira u slučaju kršenja propisa koji uređuju poslovanje podružnice.
- (33) Potrebno je obvezati investicijsko društvo na „najpovoljnije izvršenje” kako bi se osiguralo izvršavanje naloga klijenata pod uvjetima koji su za klijente najpovoljniji. Ova obveza treba vrijediti za društvo koje prema klijentu ima ugovornu obvezu ili obvezu u okviru posredovanja.
- (34) Načela poštenog tržišnog natjecanja nalažu da sudionici na tržištu i ulagatelji trebaju moći usporediti cijene koje moraju objavljivati mjesta trgovanja (tj. uređena tržišta, MTP i posrednici). Preporuča se u tu svrhu da države članice uklone sve prepreke koje na europskoj razini mogu sprečavati konsolidiranje relevantnih podataka i njihovo objavljivanje.
- (35) Prilikom ulaska u poslovni odnos s klijentom, investicijsko društvo može od klijenta ili potencijalnog klijenta, istodobno kada traži suglasnost za politiku izvršavanja naloga, zatražiti i suglasnost za mogućnost da njegove naloge izvrši izvan uređenog tržišta ili MTP-a.
- (36) Osobe koje pružaju investicijske usluge u ime više od jednog investicijskog društva ne smatraju se vezanim zastupnicima nego investicijskim društvima, ako odgovaraju definiciji iz ove Direktive, uz iznimku određenih osoba koje mogu biti izuzete.
- (37) Ova Direktiva ne dovodi u pitanje pravo vezanih zastupnika da obavljaju djelatnosti obuhvaćene drugim Direktivama i srodne djelatnosti vezane uz financijske usluge ili proizvode koji nisu obuhvaćeni ovom Direktivom, čak i za račun dijelova iste financijske grupe.

⁽¹⁾ SL L 168, 27.6.2002., str. 43.

- (38) Uvjeti za provođenje poslovanja izvan poslovnih prostora investicijskih društava (prodaja od vrata do vrata) ne trebaju ući u područje primjene ove Direktive.
- (39) Nadležna tijela država članica ne trebaju registrirati ili trebaju povući registraciju ako aktivnosti koje se stvarno obavljaju jasno ukazuju na to da je vezani zastupnik odabrao pravni sustav jedne države članice kako bi izbjegao strože norme koje su na snazi u drugoj državi članici na čijem području namjerava obavljati ili obavlja pretežni dio poslovanja.
- (40) Za potrebe ove Direktive treba se smatrati da kvalificirani nalogodavatelji nastupaju u svojstvu klijenata.
- (41) Kako bi se osiguralo da se pravila poslovnog ponašanja (uključujući i pravila o najpovoljnijem izvršenju i postupanju s nalogima klijenta) primijene na one ulagatelje kojima je takva zaštita najpotrebnija, vodeći računa o uvriježenoj tržišnoj praksi u cijeloj Zajednici, potrebno je razjasniti kako se može tražiti odricanje od pravila poslovnog ponašanja u slučaju transakcija sklopljenih ili nastalih između kvalificiranih nalogodavatelja.
- (42) Kod transakcija izvršenih između kvalificiranih nalogodavatelja obveza objavljivanja limitiranog naloga klijenta treba se primijeniti samo ako nalogodavatelj šalje limitirani nalog na izvršenje izričito investicijskom društvu.
- (43) Države članice dužne su zaštititi privatnost fizičkih osoba pri obradi osobnih podataka u skladu s Direktivom 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka ⁽¹⁾.
- (44) S obzirom na dvostruki cilj zaštite ulagatelja i osiguranja nesmetanog funkcioniranja tržišta vrijednosnih papira, treba osigurati postizanje transparentnosti u transakcijama te primjenu pravila koja su u tu svrhu utvrđena za investicijska društva prilikom poslovanja na tržištu. Kako bi se ulagateljima ili tržišnim sudionicima omogućilo da u svako doba mogu procijeniti uvjete transakcije dionicama koje razmatraju i kasnije provjeriti uvjete po kojima je transakcija obavljena, potrebno je uspostaviti opća pravila za objavljivanje pojedinosti o zaključenim transakcijama dionicama i za objavljivanje pojedinosti o aktualnim mogućnostima za trgovanje dionicama. Ova su pravila potrebna radi osiguravanja učinkovite integracije dioničkih tržišta država članica, učvršćivanja učinkovitosti ukupnog procesa formiranja cijena za vlasničke instrumente te potpore učinkovitom pridržavanju obveza o „najpovoljnijem izvršenju”. Da bi se to postiglo, potreban je sveobuhvatan režim transparentnosti primjenom na sve transakcije dionicama bez obzira obavlja li ih investicijsko društvo na bilateralnoj osnovi ili preko uređenih tržišta ili MTP-a. Obveza investicijskih društava da po ovoj Direktivi objavljuju ponude za kupnju i prodaju te izvrše nalog po istaknutoj cijeni ne oslobađa investicijska društva od obveze da nalog usmjere na neko drugo mjesto izvršenja ako bi ova internalizacija spriječila društvo u poštovanju obveza o „najpovoljnijem izvršenju”.
- (45) Države članice trebaju imati mogućnost primijeniti obvezu izvješćivanja o transakcijama iz ove Direktive i na financijske instrumente koji nisu uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu.
- (46) Država članica može odlučiti primjenjivati zahtjeve za transparentnost prije i nakon trgovanja utvrđene u ovoj Direktivi za financijske instrumente koji nisu dionice. U tom se slučaju ovi zahtjevi za transparentnost primjenjuju na sva investicijska društva za koje je ta država članica matična država članica, kako za njihovo poslovanje na području te države članice, tako i za njihovo prekogranično poslovanje u okviru slobode pružanja usluga. Ove zahtjeve za transparentnošću treba primijeniti i na poslovanje podružnica na području dotične države članice koje su osnovala investicijska društva s odobrenjem za rad u drugoj državi članici.
- (47) Sva investicijska društva trebaju imati iste mogućnosti uclanjivanja i pristupa uređenim tržištima u cijeloj Zajednici. Bez obzira na to kako su transakcije u državama članicama trenutačno organizirane, važno je ukinuti tehnička i pravna ograničenja za pristup uređenim tržištima.
- (48) Radi lakšeg zaključivanja prekograničnih transakcija, investicijskim društvima treba omogućiti pristup sustavima poravnanja i namire u cijeloj Zajednici, bez obzira na to jesu li transakcije zaključene preko uređenih tržišta u dotičnoj državi članici. Investicijska društva koja žele izravno sudjelovati u sustavima namire drugih država članica trebaju ispuniti potrebne operativne i poslovne zahtjeve za članstvo i mjere nadzora radi očuvanja nesmetanog i urednog funkcioniranja finansijskih tržišta.

⁽¹⁾ SL L 281, 23.11.1995., str. 31.

- (49) Odobrenje za upravljanje uređenim tržištem treba obuhvatiti sve aktivnosti koje su izravno vezane uz objavljivanje, obradu, izvršavanje, potvrdu i izvješćivanje o nalogima od točke gdje je te naloge zaprimilo uređeno tržište do točke gdje se prenose dalje radi zaključivanja, kao i aktivnosti vezane uz uvrštenje financijskih instrumenata za trgovanje. Ovdje trebaju biti uključene i transakcije zaključene preko imenovanih održavatelja tržišta koje je imenovalo uređeno tržište, a koje se obavljaju u okviru sustava uređenih tržišta prema propisima koji uređuju te sustave. Ne smatra se da su sve transakcije koje su zaključili članovi ili sudionici uređenog tržišta ili MTP-a uključene u okviru sustava uređenog tržišta ili MTP-a. Transakcije koje članovi ili sudionici zaključuju na bilateralnoj osnovi, a koje ne ispunjavaju sve uvjete ove Direktive utvrđene za uređena tržišta ili MTP, smatraju se transakcijama zaključenima izvan uređenog tržišta ili MTP-a u smislu definicije sistematskog internalizatora. U tom se slučaju obveza investicijskih društava o objavljivanju obvezujućih ponuda treba primijeniti ako su ispunjeni uvjeti iz ove Direktive.
- (50) Sistematski internalizatori mogu izabrati hoće li pristup svojim ponudama dati samo malim ulagateljima, samo profesionalnim ulagateljima ili i jednim i drugima. Između ove dvije kategorije klijenata ne smije biti diskriminacije.
- (51) Članak 27. ne obvezuje sistematske internalizatore da objavljuju obvezujuće ponude za transakcije koje premašuju standardne veličine tržišta.
- (52) Ako je investicijsko društvo sistematski internalizator za dionice i druge financijske instrumente, obveza da objavljuje ponude treba se primijeniti samo na dionice, ne dovodeći u pitanje uvodnu izjavu 46.
- (53) Nije namjera ove Direktive zahtijevati primjenu pravila transparentnosti prije trgovanja za transakcije izvršene izvan uređenog tržišta (OTC), čije su karakteristike da se izvršavaju *ad hoc* i neredovito između kvalificiranih nalogodavatelja koji trguju na veliko, i dio su poslovnih odnosa koje karakterizira trgovanje koje premašuje standardnu veličinu tržišta, a trgovanje se odvija izvan sustava koje dotično društvo obično koristi za svoje poslovanje kao sistematski internalizator.
- (54) Standardna veličina tržišta za jedan razred dionica ne bi smjela biti u značajnom raskoraku u odnosu na pojedine dionice uključene u taj razred dionica.
- (55) Prilikom revizije Direktive 93/6/EEZ treba utvrditi minimalne kapitalne zahtjeve koje moraju ispuniti uređena tržišta kako bi mogla dobiti odobrenje za rad. Pritom treba voditi računa o posebnosti rizika vezanih uz ta tržišta.
- (56) Operateri uređenog tržišta trebaju moći upravljati MTP-om u skladu s relevantnim odredbama ove Direktive.
- (57) Odredbe ove Direktive o uvrštenju instrumenata za trgovanje po pravilima koje donosi uređeno tržište ne trebaju dovoditi u pitanje primjenu Direktive 2001/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. svibnja 2001. o uvrštenju vrijednosnih papira u službeni kotaciju burze te o informacijama koje treba objaviti o tim vrijednosnim papirima⁽¹⁾. Ne treba sprečavati uređeno tržište da prema izdavateljima vrijednosnih papira ili instrumenata koje namjeravaju uvrstiti za trgovanje postavi strože uvjete od onih predviđenih u ovoj Direktivi.
- (58) Države članice trebaju imati mogućnost imenovanja različitih nadležnih tijela za provođenje široke lepeze obveza utvrđenih u ovoj Direktivi. Ta nadležna tijela trebaju biti javna tijela kako bi se jamčila njihova neovisnost od gospodarskih čimbenika i izbjegao sukob interesa. Odgovarajuće financiranje nadležnog tijela trebaju osigurati države članice na temelju nacionalnog prava. Imenovanje javnih tijela ne treba isključiti mogućnost delegiranja na temelju odgovornosti nadležnih tijela.
- (59) Povjerljivi podaci koje kontaktno mjesto jedne države članice primi preko kontaktnog mjesta druge države članice ne smiju se promatrati kao potpuno domaći podaci.
- (60) Potrebno je osnažiti usklađenost ovlasti koje su na raspolaganju nadležnim tijelima kako bi se stvorile pretpostavke za isti intenzitet u provođenju Direktive na cijelom integriranom financijskom tržištu. Zajednički minimalni skup ovlasti praćen odgovarajućim sredstvima treba jamčiti učinkovitost nadzora.

⁽¹⁾ SL L 184, 6.7.2001., str. 1. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom Europskog parlamenta i Vijeća 2003/71/EZ (SL L 345, 31.12.2003., str. 64.).

- (61) Radi zaštite klijenata, ne dovodeći u pitanje pravo potrošača na pokretanje sudskog postupka, svrsishodno je da države članice potiču javna ili privatna tijela osnovana radi izvansudskog rješavanja sporova na međusobnu suradnju u rješavanju prekograničnih sporova, vodeći računa o Preporuci Komisije 98/257/EZ od 30. ožujka 1998. o načelima koja se primjenjuju na tijela odgovorna za izvansudsko rješavanje sporova s potrošačima⁽¹⁾. Potrebno je ohrabriti države članice da prilikom provođenja odredbi za pritužbe i pravnu zaštitu kod izvansudskog rješavanja sporova po mogućnosti koriste postojeće prekogranične sustave suradnje, a posebno Mrežu za pritužbe u sektoru financijskih usluga (FIN-Net).
- (62) Razmjena ili prijenos podataka između nadležnih tijela, drugih tijela te fizičkih i pravnih osoba treba biti u skladu s pravilima za prijenos osobnih podataka trećim zemljama kako je utvrđeno u Direktivi 95/46/EZ.
- (63) Potrebno je ojačati odredbe o razmjeni podataka između nacionalnih nadležnih tijela i osnažiti njihove dužnosti međusobne pomoći i suradnje. S obzirom na sve jaču prekograničnu aktivnost, nadležna tijela država članica trebaju međusobno razmjenjivati podatke potrebne za provođenje njihovih zadaća kako bi se osigurala učinkovita provedba ove Direktive, uključujući i situacije kada postoje kršenja ili se u njih sumnja, a mogu biti od važnosti za nadležna tijela u dvije ili više država članica. Prilikom razmjene podataka potrebno je strogo čuvanje poslovnih tajni kako bi se osigurao nesmetani prijenos ovih podataka i zaštita pojedinačnih prava.
- (64) Na sastanku od 17. srpnja 2000. Vijeće je osnovalo Odbor mudraca radi regulacije europskog tržišta vrijednosnih papira. U svom konačnom izvješću Odbor mudraca predložio je uvođenje nove zakonodavne tehnike koja se temelji na četverorazinskom pristupu, a to su okvirna načela, provedbene mjere, suradnja i izvršenje. Dok bi se razina 1, Direktiva, trebala ograničiti samo na široko postavljena opća okvirna načela, razina 2 bi trebala sadržavati tehničke provedbene mjere koje će Komisija donijeti uz pomoć odbora.
- (65) Rezolucijom Europskog vijeća iz Stockholma od 23. ožujka 2001. potvrđeno je konačno izvješće Odbora mudraca i predloženi četverorazinski pristup na kojim se trebaju pojačati učinkovitost i transparentnost zakonodavstva Zajednice u području vrijednosnih papira.
- (66) Prema Rezoluciji Europskoga vijeća iz Stockholma provedbene mjere razine 2 trebaju se češće koristiti
- kako bi se osiguralo da tehničke odredbe kontinuirano odražavaju tržišna i nadzorna kretanja, a rokovi trebaju biti postavljeni za sve faze razine 2.
- (67) Europski parlament je Rezolucijom od 5. veljače 2002. o provedbi zakonodavstva o financijskim uslugama potvrdio i izvješće Odbora mudraca, koje se temelji na svečanoj izjavi Komisije pred Parlamentom od istoga dana i na pismu od 2. listopada 2001. kojeg je povjerenik za unutarnje tržište uputio predsjedavajućem Odbora za gospodarska i monetarna pitanja Europskog parlamenta, u pogledu očuvanja uloge Europskog parlamenta u tom procesu.
- (68) Mjere potrebne za provedbu ove Direktive trebaju se donijeti u skladu s Odlukom Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. o utvrđivanju postupaka za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji⁽²⁾.
- (69) Europskom parlamentu treba ostaviti rok od tri mjeseca od prvog slanja nacrtu provedbenih mjera da ih pregleda i da svoje mišljenje. Međutim, ovaj se rok može skratiti u hitnim i opravdanim slučajevima. Ako Europski parlament donese rezoluciju u tom roku, Komisija treba ponovno pregledati nacrt mjera.
- (70) Uzimajući u obzir daljnji razvoj financijskih tržišta, Komisija treba Europskom parlamentu i Vijeću podnijeti izvješća o primjeni odredbi o osiguranju od profesionalne odgovornosti, o području primjene pravila transparentnosti i eventualnom odobrenju za rad specijaliziranim trgovcima robnim izvedenicama kao investicijskim društvima.
- (71) Svrha stvaranja integriranog financijskog tržišta u kojem su ulagatelji djelotvorno zaštićeni, a učinkovitost i integritet ukupnog tržišta osigurani, uvjetuje potrebu za uspostavom zajedničkih regulatornih uvjeta za investicijska društva, bez obzira na to gdje su u Zajednici dobili odobrenje za rad, i za reguliranjem funkcioniranja uređenih tržišta te drugih sustava trgovanja kako bi se spriječilo da netransparentnost ili smetnje na jednom tržištu umanje učinkovitost funkcioniranja europskog financijskog sustava u cjelini. Budući da se ovaj cilj može na bolji način ostvariti na razini Zajednice, Zajednica može u skladu s člankom 5. Ugovora donijeti mjere po načelu supsidijarnosti. U skladu s načelom proporcionalnosti, kako je utvrđeno u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja,

(1) SL L 115, 17.4.1998., str. 31.

(2) SL L 184, 17.7.1999., str. 23.

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

GLAVA I.

DEFINICIJE I PODRUČJE PRIMJENE

Članak 1.

Područje primjene

1. Ova se Direktiva primjenjuje na investicijska društva i uređena tržišta.

2. Sljedeće odredbe primjenjuju se i na kreditne institucije koje su dobile odobrenje za rad na temelju Direktive 2000/12/EZ kada pružaju jednu ili više investicijskih usluga i/ili obavljaju investicijske aktivnosti:

— članak 2. stavak 2., članci 11., 13. i 14.,

— poglavlje II. glave II. osim članka 23. stavka 2. drugog podstavka,

— poglavlje III. glave II. osim od članka 31. stavka 2. do članka 31. stavka 4. i od članka 32. stavka 2. do članka 32. stavka 6., članka 32. stavka 8. i članka 32. stavka 9.,

— članci od 48. do 53., 57., 61. i 62., i

— članak 71. stavak 1.

Članak 2.

Iznimke

1. Ova se Direktiva ne primjenjuje na:

(a) društva za osiguranje utvrđena u članku 1. Direktive 73/239/EEZ ili društva za osiguranje utvrđena u članku 1. Direktive 2002/83/EZ ili društva koja se bave reosiguranjem ili retrocesijom iz Direktive 64/225/EEZ;

(b) osobe koje pružaju investicijske usluge isključivo svojim matičnim društvima, svojim društvima kćerima ili drugim društvima kćerima svojih matičnih društava;

(c) osobe koje pružaju investicijske usluge povremeno u sklopu obavljanja svoje redovite djelatnosti i ako je ta djelatnost uređena zakonskim ili drugim propisima ili etičkim kodeksom za tu određenu djelatnost, koji ne isključuju pružanje takvih usluga;

(d) osobe koje ne pružaju druge investicijske usluge ili aktivnosti osim trgovanja za vlastiti račun, osim ako su održavatelji tržišta ili ako trguju za vlastiti račun izvan uređenih tržišta ili MTP-a na organiziran, učestao i sustavan način te pružajući sustav dostupan trećim stranama kako bi trgovali s njima;

(e) osobe koje pružaju takve investicijske usluge koje se sastoje isključivo od upravljanja programima sudjelovanja zaposlenika;

(f) osobe koje pružaju investicijske usluge koje se sastoje isključivo od upravljanja programima sudjelovanja zaposlenika i pružanja investicijskih usluga samo svojim matičnim društvima, svojim društvima kćerima ili drugim društvima kćerima svojih matičnih društava;

(g) članove Europskog sustava središnjih banaka, ostala nacionalna tijela koja obavljaju slične poslove i ostala javna tijela zadužena za upravljanje ili koja posreduju pri upravljanju javnim dugom;

(h) subjekti za zajednička ulaganja i mirovinski fondovi, bez obzira na to jesu li usklađeni na razini Zajednice, te njihovi depozitari i društva za upravljanje;

(i) osobe koje za vlastiti račun trguju financijskim instrumentima, ili koje pružaju investicijske usluge u odnosu na robne izvedenice ili izvedene financijske instrumente iz Priloga I. odjeljka C točke 10. klijentima iz svoje redovite djelatnosti, pod uvjetom da je to pomoćna djelatnost njihovim redovitim djelatnostima gledano na razini grupe, te da njihova redovita djelatnost nije pružanje investicijskih usluga za potrebe ove Direktive ili bankarskih usluga za potrebe Direktive 2000/12/EZ;

(j) osobe koje pružaju investicijsko savjetovanje u okviru obavljanja neke druge redovite djelatnosti koja nije obuhvaćena ovom Direktivom, pod uvjetom da se takvo savjetovanje ne naplaćuje;

(k) osobe čija se redovita djelatnost sastoji od trgovanja za vlastiti račun robama i/ili robnim izvedenicama. Ova se iznimka ne primjenjuje ako su osobe koje za vlastiti račun trguju robama i robnim izvedenicama dio grupe čija je redovita djelatnost pružanje drugih investicijskih usluga za potrebe ove Direktive ili bankarskih usluga za potrebe Direktive 2000/12/EZ;

(l) društva kod kojih se pružanje investicijskih usluga i/ili obavljanje investicijskih aktivnosti sastoji samo od trgovanja za vlastiti račun na tržištima financijskih budućnosti (*financial futures*), opcija ili drugih izvedenica te na tržištima novca, isključivo u svrhu zaštite pozicija (*hedging*) na tržištima izvedenica, ili društva koja trguju za račun drugih članova tih tržišta ili za njih formiraju cijene za koja jamče klirinški članovi istih tržišta, pri čemu odgovornost za izvršavanje ugovora koje su ta društva sklopila preuzimaju klirinški članovi istih tržišta;

(m) udruge koje su osnovali danski ili finski mirovinski fondovi čija je jedina svrha upravljanje imovinom mirovinskih fondova koji su članovi tih udruga;

(n) „*agenti di cambio*” čija su djelatnost i funkcije uređene člankom 201. talijanske zakonodavne uredbe br. 58 od 24. veljače 1998.

2. Prava iz ove Direktive ne primjenjuju se na pružanje usluga u svojstvu druge ugovorne strane u transakcijama koje obavljaju javna tijela koja se bave javnim dugom, ili članovi Europskog sustava središnjih banaka koji obavljaju zadaće utvrđene u Ugovoru i Statutu Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke ili obavljaju slične funkcije po nacionalnom zakonodavstvu.

3. Kako bi se održao korak s razvojem na financijskim tržištima i osigurala jedinstvena primjena ove Direktive, Komisija može u skladu s postupkom utvrđenim u članku 64. stavku 2., za iznimke iz točaka (c), (i) i (k) utvrditi kriterije za odlučivanje kada se jedna djelatnost treba smatrati pomoćnom uz redovitu djelatnost na razini grupe te kada se jedna djelatnost pruža tek povremeno.

Članak 3.

Fakultativne iznimke

1. Države članice mogu odlučiti ne primjenjivati ovu Direktivu na osobe kojima su one matična država članica i koje:

- nisu ovlaštene držati novac i vrijednosne papire klijenata i ni u jednom se trenutku ne smiju nalaziti u položaju dužnika prema svojim klijentima, i
- nisu ovlaštene pružati investicijske usluge, osim zaprimanja i prijenosa naloga za prenosive vrijednosne papire i udjele u subjektima za zajednička ulaganja i investicijsko savjetovanje vezano uz te financijske instrumente,
- prilikom pružanja ovih usluga smiju samo prenositi naloge na:
 - i. investicijska društva koja imaju odobrenje za rad prema ovoj Direktivi,
 - ii. kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad prema Direktivi 2000/12/EZ,
 - iii. podružnice investicijskih društava ili kreditnih institucija koje imaju odobrenje za rad u trećim zemljama koje podliježu odredbama o bonitetnom nadzoru koje su po mišljenju nadležnih tijela barem jednako stroge kao one iz ove Direktive, Direktive 2000/12/EZ i Direktive 93/6/EEZ;
 - iv. subjekti za zajednička ulaganja koja po zakonima jedne države članice imaju odobrenje prodavati svoje udjele javnosti te njihova društva za upravljanje;

v. investicijska društva s fiksnim kapitalom u smislu članka 15. stavka 4. Druge Direktive Vijeća 77/91/EEZ od 13. prosinca 1976. o usklađivanju zaštitnih mjera koje su radi zaštite interesa njihovih članova i trećih osoba predviđene u državama članicama za društva u smislu članka 58. stavka 2. Ugovora, u vezi s osnivanjem dioničkih društava te održavanjem i promjenama njihovih kapitala, s ciljem izjednačavanja takvih zaštitnih mjera širom Zajednice⁽¹⁾, a čiji su vrijednosni papiri uvršteni ili se njima trguje na uređenom tržištu u državi članici,

pod uvjetom da je djelatnost ovih osoba uređena na nacionalnoj razini.

2. Osobe koje su sukladno stavku 1. isključene iz područja primjene ove Direktive ne mogu koristiti slobodu pružanja usluga i/ili obavljanja aktivnosti niti osnivanja podružnica prema člancima 31. i 32.

Članak 4.

Definicije

1. Za potrebe Direktive, sljedeći izrazi imaju sljedeće značenje:

(1) „Investicijsko društvo” znači svaka pravna osoba čija je redovita djelatnost ili poslovanje pružanje jedne ili više investicijskih usluga trećim stranama i/ili obavljanje jedne ili više investicijskih aktivnosti na profesionalnoj osnovi;

Države članice mogu u definiciju investicijskog društva uključiti poduzetnike koji nisu pravne osobe pod uvjetom da:

- (a) njihov pravni status osigurava razinu zaštite interesa trećih strana jednaku onoj koju pruža pravna osoba, i
- (b) podliježu jednakom bonitetnom nadzoru koji je predviđen za njihov pravni oblik.

Međutim, ako fizička osoba pruža usluge koje uključuju držanje novaca ili prenosivih vrijednosnih papira trećih strana, može se smatrati investicijskim društvom za potrebe ove Direktive samo ako, ne dovodeći u pitanje druge zahtjeve koje postavljaju ova Direktiva i Direktiva 93/6/EEZ, poštuje sljedeće uvjete:

- (a) vlasnička prava trećih strana na instrumentima i novcu trebaju biti zaštićena, posebno u slučaju nesolventnosti društva ili njegovih vlasnika, pljenidbe, kompenzacije ili nekih drugih radnji koje su poduzeli vjerovnici društva ili vlasnika društva;

⁽¹⁾ SL L 26, 31.1.1977., str. 1. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Aktom o pristupanju iz 1994.

- (b) društvo mora biti podložno pravilima koja su utvrđena za praćenje solventnosti društva i vlasnika;
- (c) reviziju godišnjih financijskih izvještaja mora napraviti jedna ili više osoba ovlaštena za reviziju izvještaja po nacionalnom pravu;
- (d) ako društvo ima samo jednog vlasnika, on mora poduzeti mjere za zaštitu ulagatelja u slučaju prestanka poslovanja društva nakon njegove smrti, nastupa nesposobnosti ili u nekom sličnom slučaju.
- (2) „Investicijske usluge i aktivnosti” znači sve usluge i aktivnosti utvrđene u odjeljku A Priloga I. koje se odnose ne sve instrumente navedene u odjeljku C Priloga I.;
- Komisija sukladno postupku iz članka 64. stavka 2. utvrđuje:
- izvedene financijske instrumente navedene u odjeljku C točki 7. Priloga I. koji imaju obilježja drugih izvedenih financijskih instrumenata, uzimajući u obzir, između ostalog, poravnavaju li se i namiruju preko priznatih klirinških kuća ili podliježu redovitim maržnim pozivima (*margin calls*),
- izvedene financijske instrumente navedene u odjeljku C točki 10. Priloga I. koji imaju obilježja drugih izvedenih financijskih instrumenata, uzimajući u obzir, između ostalog, trguje li se njima na uređenim tržištima ili na MTP-u, poravnavaju li se i namiruju preko priznatih klirinških kuća ili podliježu redovitim maržnim pozivima.
- (3) „Pomoćne usluge” znači sve usluge navedene u odjeljku B Priloga I.
- (4) „Investicijsko savjetovanje” znači davanje osobnih preporuka klijentima na zahtjev klijenta ili na inicijativu investicijskog društva u pogledu jedne ili više transakcija koje se odnose na financijske instrumente.
- (5) „Izvršavanje naloga za račun klijenta” znači djelovanje s ciljem zaključivanja ugovora za kupnju ili prodaju jednog ili više financijskih instrumenata za račun klijenta.
- (6) „Trgovanje za vlastiti račun” znači trgovanje uz korištenje vlastitog kapitala koje završava zaključenjem transakcije s jednim ili više financijskih instrumenata.
- (7) „Sistematski internalizator” znači investicijsko društvo koje na organiziran, učestao i sustavan način trguje za vlastiti račun izvršavanjem naloga klijenata izvan uređenog tržišta ili MTP-a.
- (8) „Održavatelj tržišta” znači osoba koja neprekidno djeluje na financijskom tržištu, spremna trgovati za vlastiti račun tako da kupuje i prodaje financijske instrumente uz korištenje vlastitog kapitala po cijenama koje ona utvrđuje.
- (9) „Upravljanje portfeljem” znači upravljanje portfeljem na temelju ovlaštenja klijenta na individualnoj i diskrecijskog osnovi pri čemu takav portfelj uključuje jedan ili više financijskih instrumenata.
- (10) „Klijent” znači svaka fizička ili pravna osoba kojoj investicijsko društvo pruža investicijske i/ili pomoćne usluge.
- (11) „Profesionalni ulagatelj” znači klijent koji je ispunio kriterije utvrđene u Prilogu II.
- (12) „Mali ulagatelj” znači klijent koji nije profesionalni ulagatelj.
- (13) „Tržišni operater” znači osoba ili osobe koje vode i/ili upravljaju poslovanjem uređenog tržišta. Tržišni operater može biti i samo uređeno tržište.
- (14) „Uređeno tržište” znači multilateralni sustav koji vodi i/ili kojim upravlja tržišni operater, a spaja ili omogućava spajanje višestrukih interesa trećih strana za kupnju i prodaju financijskih instrumenata - u okviru sustava i u skladu s njegovim nediskrecijskim pravilima - na način koji dovodi do zaključivanja ugovora u vezi s financijskim instrumentima koji su uvršteni radi trgovanja po njegovim pravilima i/ili sustavu, i koje posjeduje odobrenje i funkcionira redovito i u skladu s odredbama iz glave III.
- (15) „Multilateralna trgovinska platforma (MTP)” znači multilateralni sustav koji vodi investicijsko društvo ili tržišni operater i koji spaja višestruke interese trećih strana za kupnju i prodaju financijskih instrumenata - u okviru sustava i u skladu s nediskrecijskim pravilima - na način koji dovodi do zaključivanja ugovora prema odredbama iz glave II.
- (16) „Limitirani nalog” znači nalog za kupnju ili prodaju određene količine financijskog instrumenta po određenoj cijeni ili po povoljnijoj cijeni.
- (17) „Financijski instrumenti” znači instrumenti utvrđeni u odjeljku C Priloga I.
- (18) „Prenosivi vrijednosni papiri” znači vrste vrijednosnih papira koji su prenosivi na tržištu kapitala, osim instrumenata plaćanja, kao što su:
- (a) dionice i drugi vrijednosni papiri istog značaja koji predstavljaju udio u kapitalu ili članskim pravima u društvima ili drugim pravnim osobama, te potvrde o deponiranim dionicama;
- (b) obveznice i drugi oblici sekuritiziranog duga, uključujući i potvrde o deponiranim takvim vrijednosnim papirima;
- (c) svi ostali vrijednosni papiri koji daju pravo na stjecanje ili prodaju prenosivih vrijednosnih papira, ili na temelju kojih se može obavljati plaćanje u novcu koje se utvrđuje na temelju prenosivih vrijednosnih papira, valuta, kamatnih stopa ili prinosa, robe ili drugih indeksa ili mjernih veličina.

- (19) „Instrumenti tržišta novca” znači vrste instrumenata kojima se uobičajeno trguje na tržištima novca, kao što su trezorski zapisi, certifikati o depozitu i komercijalni zapisi, osim instrumenata plaćanja.
- (20) „Matična država članica” znači:
- (a) u slučaju investicijskih društava:
- ako je investicijsko društvo fizička osoba, država članica u kojoj se nalazi središnja uprava;
 - ako je investicijsko društvo pravna osoba, država članica u kojoj se nalazi sjedište;
 - ako investicijsko društvo po nacionalnom pravu nema sjedište, država članica u kojoj se nalazi središnja uprava;
- (b) u slučaju uređenog tržišta, država članica u kojoj se nalazi sjedište uređenog tržišta ili, ako po zakonu države članice nema sjedišta, država članica u kojoj se nalazi središnja uprava uređenog tržišta.
- (21) „Država članica domaćin” znači država članica različita od matične države članice, u kojoj investicijsko društvo ima podružnicu ili obavlja usluge i/ili aktivnosti, ili država članica u kojoj uređeno tržište pruža odgovarajuće mehanizme kako bi se članovima s udaljenim pristupom ili sudionicima osnovanima u toj državi članici olakšao pristup trgovanju na njegovom sustavu.
- (22) „Nadležno tijelo” znači tijelo koje svaka država članica imenuje u skladu s člankom 48., osim ako nije drukčije utvrđeno u ovoj Direktivi.
- (23) „Kreditna institucija” je kreditna institucija kako je utvrđeno u Direktivi 2000/12/EZ.
- (24) „Društvo za upravljanje UCITS-om” znači društvo za upravljanje prema definiciji u Direktivi 85/611/EEZ od 20. prosinca 1985. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS) ⁽¹⁾.
- (25) „Vezani zastupnik” znači fizička ili pravna osoba koja pod punom i bezuvjetnom odgovornošću samo jednog investicijskog društva za koje radi promiče investicijske usluge i/ili pomoćne usluge klijentima ili potencijalnim klijentima, zaprima i prenosi upute ili naloge klijenata vezano uz financijske usluge i financijske instrumente, pruža usluge provedbe ponude odnosno prodaje financijskih instrumenata i/ili pruža usluge savjetovanja klijentima ili potencijalnim klijentima vezano uz financijske instrumente ili usluge.
- (26) „Podružnica” znači mjesto poslovanja različito od središnje uprave investicijskog društva, dio je investicijskog društva koji nema vlastitu pravnu osobnost, pruža investicijske usluge i/ili obavlja aktivnosti, a može obavljati i pomoćne usluge za koje investicijsko društvo ima odobrenje; svako mjesto poslovanja osnovano u istoj državi članici od strane jednog investicijskog društva sa sjedištem u drugoj državi članici smatra se jednom podružnicom.
- (27) „Kvalificirani udjel” znači izravni ili neizravni udjel u investicijskom društvu koji predstavlja 10 % ili više udjela u kapitalu ili u glasačkim pravima kako je utvrđeno u članku 92. Direktive 2001/34/EZ, ili koji omogućava ostvarivanje značajnog utjecaja na upravljanje investicijskim društvom.
- (28) „Matično društvo” znači matično društvo u smislu članaka 1. i 2. Sedme Direktive Vijeća 83/349/EEZ od 13. lipnja 1983. o konsolidiranim financijskim izvještajima ⁽²⁾.
- (29) „Društvo kći” znači društvo kći u smislu članaka 1. i 2. Direktive 83/349/EEZ, s time da su uključena sva društva kćeri jednog društva kćeri matičnog društva koje je na čelu.
- (30) „Kontrola” znači kontrola kako je utvrđeno u članku 1. Direktive 83/349/EEZ.
- (31) „Uska povezanost” znači situacija u kojoj su dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba povezane na sljedeći način:
- (a) sudjelovanje - odnosno vlasništvo nad 20 % ili više prava glasa ili kapitala u jednom društvu, izravno ili putem kontrole;
- (b) kontrola - odnos između matičnog društva i društva kćeri u svim slučajevima predviđenima u članku 1. stavcima 1. i 2. Direktive 83/349/EEZ, ili sličan odnos između fizičke ili pravne osobe i društva, društva kćeri drugog društva kćeri koje se također smatra društvom kćeri matičnog društva koje je na čelu tih društava.
- Situacija u kojoj su dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba trajno povezane s istom osobom kroz odnos kontrole također se smatra uskom povezanošću između tih osoba.
2. Kako bi se vodilo računa o razvoju financijskih tržišta i kako bi se osigurala jedinstvena primjena ove Direktive, Komisija može prema postupku utvrđenom u članku 64. stavku 2. razjasniti definicije utvrđene u stavku 1. ovog članka.

⁽¹⁾ SL L 375, 31.12.1985., str. 3. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2001/108/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 41, 13.2.2002., str. 35.).

⁽²⁾ SL L 193, 18.7.1983., str. 1. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2003/51/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 178, 17.7.2003., str. 16.).

GLAVA II.**ODOBRENJE ZA RAD I UVJETI POSLOVANJA INVESTICIJSKIH DRUŠTAVA****POGLAVLJE I.****UVJETI I POSTUPCI ZA ODOBRENJE ZA RAD****Članak 5.****Zahtjevi za odobrenje za rad**

1. Svaka država članica propisuje da pružanje investicijskih usluga ili aktivnosti u okviru redovite djelatnosti ili poslovanja podliježe prethodnom odobrenju za rad u skladu s odredbama ovog poglavlja. Odobrenja za rad izdaje nadležno tijelo matične države članice imenovano u skladu s člankom 48.

2. Iznimno od stavka 1., države članice dopuštaju svakom tržišnom operateru da upravlja MTP-om, pod uvjetom da se prethodno obavi provjera usklađenosti s odredbama ovog poglavlja, isključujući članke 11. i 15.

3. Države članice uspostavljaju registar svih investicijskih društava. Taj registar mora biti javno dostupan i sadržavati podatke o uslugama i/ili aktivnostima za koje investicijsko društvo ima odobrenje za rad. Redovito će se ažurirati.

4. Svaka država članica treba propisati:

— da investicijsko društvo koje je pravna osoba ima središnju upravu u istoj državi članici gdje se nalazi i sjedište,

— da investicijsko društvo koje nije pravna osoba ili investicijsko društvo koje je pravna osoba, ali po svojem nacionalnom pravu nema sjedište, ima svoju središnju upravu u onoj državi članici u kojoj stvarno posluje.

5. U slučaju investicijskog društva koje pruža samo uslugu investicijskog savjetovanja ili uslugu zaprimanja i prijenosa naloga po uvjetima utvrđenima u članku 3., države članice mogu dopustiti nadležnim tijelima da delegiraju administrativne, pripremne i pomoćne zadatke vezane uz izdavanje odobrenja za rad, u skladu s uvjetima utvrđenima u članku 48. stavku 2.

Članak 6.**Djelokrug odobrenja za rad**

1. Matična država članica osigurava da su u odobrenju za rad utvrđene investicijske usluge ili aktivnosti koje je investicijsko društvo ovlašteno pružati. Odobrenje za rad može obuhvaćati jednu ili više pomoćnih usluga utvrđenih u odjeljku B Priloga I. Odobrenje za rad se ni u kojem slučaju ne može izdati samo za pružanje pomoćnih usluga.

2. Investicijsko društvo koje zatraži odobrenje za rad kako bi proširilo svoje poslovanje na dodatne investicijske usluge ili aktivnosti ili pomoćne usluge koje nisu bile predviđene u vrijeme izdavanje prvobitnog odobrenja za rad, podnosi zahtjev za proširenje odobrenja za rad.

3. Odobrenje za rad vrijedi u cijeloj Zajednici i investicijskom društvu omogućuje pružanje usluga ili obavljanje aktivnosti za koje je dobilo odobrenje za rad u cijeloj Zajednici, ili putem osnivanja podružnice ili neposrednim pružanjem usluga.

Članak 7.**Postupci za izdavanje odobrenja za rad ili odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad**

1. Nadležno tijelo neće izdati odobrenje za rad sve dok nije u potpunosti uvjereno da je podnositelj ispunio sve zahtjeve prema odredbama donesenima na temelju ove Direktive.

2. Investicijsko društvo dužno je pružiti sve podatke, uključujući i svoj poslovni plan u kojemu se između ostalog navode predviđeni tip poslovanja i organizacijska struktura, što je potrebno kako bi se nadležno tijelo moglo uvjeriti da je investicijsko društvo u vrijeme prvobitnog odobrenja za rad poduzelo sve potrebne korake radi udovoljavanja obvezama prema odredbama iz ovog poglavlja.

3. Podnositelja zahtjeva treba u roku od šest mjeseci od zaprimanja potpunog zahtjeva obavijestiti je li mu izdano odobrenje za rad.

Članak 8.**Oduzimanje odobrenja za rad**

Nadležno tijelo može oduzeti odobrenje za rad koje je izdalo investicijskom društvu u slučaju da investicijsko društvo:

(a) ne započne s radom u roku od 12 mjeseci, izričito se odrekne odobrenja za rad ili tijekom prethodnih šest mjeseci ne pruža investicijske usluge niti obavlja investicijske aktivnosti, osim ako dotična država članica nije donijela propise po kojima odobrenje za rad u tom slučaju prestaje važiti;

(b) odobrenje za rad je dobilo na temelju lažne izjave ili na neki drugi nepravilan način;

(c) više ne ispunjava uvjete po kojima je odobrenje za rad izdano, kao što je usklađenost s uvjetima utvrđenima u Direktivi 93/6/EEZ;

(d) ozbiljno je i sustavno kršilo odredbe donesene sukladno ovoj Direktivi kojima se uređuju uvjeti poslovanja investicijskih društava;

(e) spada pod neki od slučajeva u kojima je nacionalnim pravom, vezano uz pitanja izvan djelokruga ove Direktive, predviđeno oduzimanje odobrenja za rad.

Članak 9.

Osobe koje stvarno vode poslovanje

1. Države članice od osoba koje stvarno vode poslovanje investicijskog društva zahtijevaju da imaju dobar ugled i dovoljno iskustva kako bi se osiguralo upravljanje investicijskim društvom pažnjom dobrog stručnjaka.

Ako su tržišni operater koji zatraži suglasnost za upravljanje MTP-om i osoba koja stvarno vodi poslovanje MTP-a identični s osobom koja stvarno vodi poslovanje uređenog tržišta, smatra se da te osobe ispunjavaju zahtjeve utvrđene u prvom podstavku.

2. Države članice zahtijevaju od investicijskih društava da obavješćuju nadležno tijelo o svakoj promjeni u rukovodstvu zajedno s potrebnim podacima za procjenu ima li novo osoblje koje je imenovano za upravljanje društvom dovoljno dobar ugled i dovoljno iskustva.

3. Nadležno tijelo odbija dati suglasnost ako nije uvjerenom da osobe koje će stvarno voditi poslovanje investicijskog društva imaju dovoljno dobar ugled i dovoljno iskustva, ili ako postoje objektivni i opravdani razlozi za pretpostavku da predložene promjene predstavljaju prijetnju upravljanju investicijskim društvom pažnjom dobrog stručnjaka.

4. Države članice zahtijevaju da investicijskim društvom upravljaju barem dvije osobe koje ispunjavaju zahtjeve utvrđene u stavku 1.

Iznimno od prvoga podstavka, države članice mogu izdati suglasnost investicijskim društvima koja su fizičke osobe, ili investicijskim društvima koja su pravne osobe kojima upravlja samo jedna fizička osoba u skladu s njihovim statutom i nacionalnim pravom. Države članice bez obzira na to trebaju zahtijevati alternativnu regulativu koja osigurava upravljanje takvim investicijskim društvima pažnjom dobrog stručnjaka.

Članak 10.

Dioničari i članovi s kvalificiranim udjelima

1. Nadležna tijela ne izdaju investicijskom društvu odobrenje za rad za pružanje investicijskih usluga ili obavljanje aktivnosti dok mu ono ne dostavi imena dioničara ili članova, fizičkih osoba ili pravnih osoba koje izravno ili neizravno imaju kvalificirane udjele, kao i visinu tih udjela.

Nadležna tijela odbijaju izdati odobrenje za rad ako, vodeći računa o potrebi da se osigura upravljanje investicijskim

društvom pažnjom dobrog stručnjaka, nadležno tijelo nije zadovoljno podobnošću dioničara ili članova koji imaju kvalificirane udjele.

Ako između investicijskog društva ili neke druge fizičke ili pravne osobe postoji uska povezanost, nadležno tijelo će izdati odobrenje za rad samo ako ta povezanost ne sprečava učinkovito obavljanje nadzorne funkcije nadležnog tijela.

2. Nadležno tijelo odbija izdati odobrenja za rad ako zakoni ili drugi propisi neke treće zemlje koji vrijede za jednu ili više fizičkih ili pravnih osoba s kojima je društvo usko povezano, ili poteškoće u provođenju tih zakona ili propisa, sprečavaju nadležno tijelo u učinkovitom obavljanju svoje nadzorne funkcije.

3. Države članice zahtijevaju od svake fizičke ili pravne osobe koja namjerava izravno ili neizravno steći ili otpustiti kvalificirani udjel u investicijskom društvu, da prethodno, u skladu s drugim podstavkom, obavijesti nadležno tijelo o veličini tih udjela. Te osobe obavješćuju nadležno tijelo ako namjeravaju povećati ili smanjiti svoj kvalificirani udjel, ako kao posljedica te situacije postotak glasačkih prava ili kapitala koji imaju prijeđe ili padne ispod praga od 20 %, 33 % ili 50 %, ili ako investicijsko društvo postane njihovo društvo kći ili to prestane biti.

Ne dovodeći u pitanje stavak 4., nadležno se tijelo, najkasnije do tri mjeseca od obavijesti o namjeravanom stjecanju iz prvoga podstavka, može usprotiviti takvom planu s obzirom na potrebu osiguranja upravljanja investicijskim društvom pažnjom dobrog stručnjaka, ako nije uvjerenom u podobnost osoba iz prvoga podstavka. Ako se nadležno tijelo ne protivi planu, može utvrditi rok za provedbu.

4. Ako je stjecatelj udjela iz stavka 3. investicijsko društvo, kreditna institucija, društvo za osiguranje ili društvo za upravljanje UCITS-om kojima je izdano odobrenje za rad u drugoj državi članici, ili matično društvo investicijskog društva, kreditne institucije, društva za osiguranje ili društva za upravljanje UCITS-om kojima je izdano odobrenje za rad u drugoj državi članici, ili osoba koja kontrolira investicijsko društvo, kreditnu instituciju, društvo za osiguranje ili društvo za upravljanje UCITS-om kojima je izdano odobrenje za rad u drugoj državi članici, i ako kao posljedica takvog stjecanja društvo postane društvo kći stjecatelja ili dođe pod njegovu kontrolu, tada će procjena stjecanja biti uvjetovana prethodnim konzultacijama predviđenima u članku 60.

5. Države članice zahtijevaju da, ako investicijsko društvo postane svjesno da će stjecanje ili otpuštanje udjela u njegovom kapitalu izazvati prelazak ili pad ispod praga propisanog u prvom podstavku stavka 3., investicijsko društvo o tome bez odgode obavijesti nadležno tijelo.

Investicijsko društvo treba najmanje jednom godišnje nadležnom tijelu dostaviti imena dioničara i članova koji imaju kvalificirane udjele, te visinu udjela kako je iskazano, na primjer, u podacima na godišnjim skupštinama dioničara ili članova, ili kao posljedica poštovanja odredbi koje se primjenjuju na društva čiji su prenosivi vrijednosni papiri uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu.

6. Države članice zahtijevaju da, ako postoji vjerojatnost da utjecaj osoba iz prvoga podstavka stavka 1. može štetiti upravljanju investicijskim društvom pažnjom dobrog stručnjaka, nadležno tijelo poduzme odgovarajuće mjere kako bi se takva situacija okončala.

Takve mjere mogu obuhvatiti zahtjeve za izdavanje sudskih naloga i/ili izricanje sankcija protiv uprave i osoba odgovornih za upravljanje, ili ograničavanje glasačkih prava sadržanih u dionicama koje imaju dioničari ili članovi.

Slične se mjere mogu poduzeti za osobe koje se nisu pridržavale obveze prethodnog pružanja podataka o stjecanju ili povećanju kvalificiranog udjela. Ako su udjeli stečeni unatoč protivljenju nadležnog tijela, nadležna će tijela bez obzira na druge sankcije koje će biti donesene propisati ograničavanje glasačkih prava ili proglasiti ništavost glasovanja ili predvidjeti mogućnost poništavanja.

Članak 11.

Članstvo u ovlaštenom sustavu za zaštitu ulagatelja

Nadležno tijelo provjerava je li subjekt prilikom zahtjeva za izdavanjem odobrenja za rad ispunio zahtjeve iz Direktive 97/9/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 3. ožujka 1997. o sustavima za zaštitu ulagatelja ⁽¹⁾.

Članak 12.

Temeljni kapital

Države članice osiguravaju da nadležna tijela ne izdaju odobrenje za rad ako investicijsko društvo ne raspolaže dovoljnim temeljnim kapitalom u skladu sa zahtjevima postavljenima u Direktivi 93/6/EEZ, ovisno o vrsti dotičnih investicijskih usluga ili aktivnosti.

Do revizije Direktive 93/6/EEZ, investicijsko društvo po članku 67. podliježe kapitalnim zahtjevima utvrđenima u tom članku.

⁽¹⁾ SL L 84, 26.3.1997., str. 22.

Članak 13.

Organizacijski zahtjevi

1. Matična država članica zahtijeva da investicijsko društvo poštuje organizacijske zahtjeve iz stavaka od 2. do 8.

2. Investicijsko društvo utvrđuje odgovarajuće politike i postupke dostatne da bi se osiguralo da društvo, uključujući rukovoditelje, zaposlenike i vezane zastupnike, poštuje obveze utvrđene u ovoj Direktivi i odgovarajuća pravila koja uređuju osobne transakcije ovih osoba.

3. Investicijsko društvo je dužno imati učinkovite organizacijske i administrativne mjere za donošenje odgovarajućih koraka kako sukob interesa u smislu članka 18. ne bi štetio interesima klijenata.

4. Investicijsko društvo poduzima odgovarajuće korake da bi se osiguralo neprekidno i redovito obavljanje investicijskih usluga i aktivnosti. U ovu svrhu investicijsko društvo koristi odgovarajuće i proporcionalne sustave, sredstva i postupke.

5. Kada se oslanja na treće strane za izvršavanje poslovnih procesa koji su nužni za neprekidno i zadovoljavajuće pružanje usluga klijentima i neprekidno i zadovoljavajuće obavljanje investicijskih aktivnosti, investicijsko društvo osigurava poduzimanje odgovarajućih koraka kako bi se izbjegao nepotrební dodatni operativni rizik. Značajni poslovni procesi ne mogu se izdvojiti na način koji bi značajno otežao kvalitetno provođenje unutarnje kontrole i sposobnost osoba ovlaštenih za provođenje nadzora da prate poštuju li društvo svoje obveze.

Investicijsko društvo je dužno imati odgovarajuće administrativne i računovodstvene postupke, mehanizme unutarnje kontrole, djelotvorne postupke procjene rizika te djelotvorne mjere nadzora i zaštite sustava za obradu podataka.

6. Investicijsko društvo se brine da se o svim uslugama i transakcijama koje obavlja vodi evidencija koja je dostatna da nadležnom tijelu omogući nadzor nad poštovanjem zahtjeva propisanih ovom Direktivom, a posebno da se utvrdi je li investicijsko društvo ispunilo sve obveze u pogledu klijenata ili potencijalnih klijenata.

7. Kada investicijsko društvo drži financijske instrumente koji pripadaju klijentima, donosi odgovarajuće mjere radi zaštite prava vlasništva klijenta, posebno u slučaju nesolventnosti investicijskog društva, i sprečavanja korištenja instrumenata klijenta za vlastiti račun, osim u slučaju izričite suglasnosti klijenta.

8. Kada investicijsko društvo drži novac koji pripada klijentima, poduzima odgovarajuće mjere radi zaštite prava klijenta i, osim u slučaju kreditnih institucija, radi sprečavanja korištenja novca klijenta za vlastiti račun.

9. U slučaju podružnica investicijskih društava, nadležno tijelo države članice u kojoj je smještena podružnica, ne dovodeći u pitanje mogućnost da nadležno tijelo matične države članice investicijskog društva ima izravan pristup tim evidencijama, odgovorno je za provođenje obveze iz stavka 6. u vezi s transakcijama koje obavlja podružnica.

10. U svrhu praćenja tehničkog razvoja na financijskim tržištima kako bi se osigurala jedinstvena primjena stavaka od 2. do 9., Komisija, u skladu s postupkom utvrđenim u članku 64. stavku 2., donosi provedbene mjere u kojima se utvrđuju točni organizacijski zahtjevi koje trebaju poštovati investicijska društva koja obavljaju različite investicijske usluge i/ili aktivnosti i pomoćne aktivnosti ili kombinaciju istih.

Članak 14.

Trgovanje i zaključivanje transakcija na MTP-u

1. Države članice zahtijevaju da investicijska društva ili tržišni operateri koji upravljaju MTP-om, osim ispunjavanja zahtjeva iz članka 13., uspostave transparentna nediskrecijska pravila i postupke za korektno i uredno trgovanje te da uspostave objektivne kriterije za učinkovito provođenje naloga.

2. Države članice zahtijevaju da investicijska društva ili tržišni operateri koji upravljaju MTP-om uspostave transparentna pravila u vezi s kriterijima utvrđivanja financijskih instrumenata kojima se može trgovati u okviru njihovih sustava.

Ako je primjenjivo, države članice zahtijevaju od investicijskih društava ili tržišnih operatera koji upravljaju MTP-om da pruže dostatne javno dostupne podatke ili da se zadovolje postojanjem pristupa dostatnim javno dostupnim podacima kako bi se korisnicima omogućilo donošenje odluka o ulaganjima, uzimajući u obzir vrstu korisnika i instrumenata kojima se trguje.

3. Države članice osiguravaju da se članci 19., 21. i 22. ne primjenjuju na transakcije zaključene po pravilima MTP-a između njegovih članova ili sudionika i MTP-a i njegovih članova ili sudionika u pogledu korištenja MTP-a. Međutim, članovi ili sudionici MTP-a dužni su poštovati obveze iz članaka 19., 21. i 22. u pogledu svojih klijenata kada, postupajući za njihov račun, izvršavaju njihove naloge u okviru sustava MTP-a.

4. Države članice zahtijevaju da investicijska društva ili tržišni operateri koji upravljaju MTP-om uspostave i održavaju transparentna pravila na temelju objektivnih kriterija kojima se uređuje pristup njihovom sustavu. Ovi propisi trebaju biti u skladu s uvjetima utvrđenima u članku 42. stavku 3.

5. Države članice zahtijevaju da investicijska društva ili tržišni operateri koji upravljaju MTP-om jasno obavijeste svoje korisnike o obvezama u vezi s namirama transakcija koje su izvršene u okviru tog sustava. Države članice zahtijevaju da investicijska društva ili tržišni operateri koji upravljaju MTP-om uspostave potrebne mjere kako bi se olakšala djelotvorna namira transakcija zaključenih u okviru sustava MTP-a.

6. Ako se prenosivim vrijednosnim papirom uvrštenim za trgovanje na uređenom tržištu trguje i na MTP-u bez suglasnosti izdavatelja, izdavatelju time ne nastaje nikakva obveza za početno, stalno ili *ad hoc* objavljivanje financijskih podataka prema tom MTP-u.

7. Države članice zahtijevaju da se svako investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja MTP-om bez odgode uskladi s odlukama iz članka 50. stavka 1. o obustavi ili isključenju financijskih instrumenata iz trgovanja.

Članak 15.

Odnosi s trećim zemljama

1. Države članice obavješćuju Komisiju o svim poteškoćama opće prirode na koje njihova investicijska društva nailaze kod pokretanja poslovanja i pružanja investicijskih usluga i/ili obavljanja investicijskih aktivnosti u trećim zemljama.

2. Smatra li Komisija, na temelju podataka dostavljenih prema stavku 1., kako treća zemlja investicijskim društvima iz Zajednice ne pruža učinkovit pristup tržištu usporediv s onim koji Zajednica pruža investicijskim društvima iz te treće zemlje, Komisija može podnijeti prijedloge Vijeću radi davanja odgovarajućih mandata za pregovore za ishođenje usporedivih konkurentnih mogućnosti za investicijska društva iz Zajednice. Vijeće donosi odluke kvalificiranom većinom.

3. Smatra li Komisija, na temelju informacija dostavljenih prema stavku 1., da investicijsko društvo u trećoj zemlji nema jednak položaj s istim konkurentnim uvjetima kao što ga imaju domaća investicijska društva i da nisu ispunjeni uvjeti učinkovitog pristupa tržištu, Komisija može započeti pregovore kako bi se situacija popravila.

U okolnostima iz prvoga podstavka, Komisija može u skladu s postupkom utvrđenim u članku 64. stavku 2. u svakom trenutku i dodatno uz početak pregovora odlučiti da nadležna tijela države članice moraju ograničiti ili obustaviti odluke o podnijetim zahtjevima ili o budućim zahtjevima za izdavanjem odobrenja za rad i za stjecanjem udjela od strane izravnog ili neizravnog matičnog društva na koje se primjenjuje pravo dotične treće zemlje. Ova ograničenja ili obustave ne mogu se primijeniti na osnivanje društava kćeri investicijskih društava kojima je izdano odobrenje za rad u Zajednici, njihovih društava kćeri ili na stjecanje udjela u investicijskom društvu iz Zajednice od strane tih društava ili društava kćeri. Ove mjere ne mogu trajati dulje od tri mjeseca.

Prije isteka tromjesečnog razdoblja utvrđenog u drugom podstavku i s obzirom na rezultate pregovora, Komisija može donijeti odluku o produženju mjera u skladu s postupkom utvrđenim u članku 64. stavku 2.

4. Ako Komisija smatra da je nastala jedna od situacija iz stavaka 2. i 3., države članice je na zahtjev izvješćuju o sljedećem:

- a) svakom zahtjevu za izdavanje odobrenja za rad koje je podnijelo izravno ili neizravno društvo kći matičnog društva za koje je mjerodavno pravo dotične treće zemlje;
- b) svaki put kada prime obavijest u skladu s člankom 10. stavkom 3. da takvo matično društvo namjerava steći udjele u investicijskom društvu iz Zajednice koji će slijedom toga postati njegovo društvo kći.

Obveza dostavljanja podataka prestaje kada je postignut dogovor s dotičnom trećom zemljom ili kada prestane primjena mjera utvrđenih u drugom i trećem podstavku stavka 3.

5. Mjere koje se donose po ovom članku moraju biti u skladu s obvezama Zajednice prema svim međunarodnim, bilateralnim ili multilateralnim ugovorima koji uređuju osnivanje i poslovanje investicijskih društava.

POGLAVLJE II.

UVJETI POSLOVANJA INVESTICIJSKIH DRUŠTAVA

Odjeljak 1.

Opće odredbe

Članak 16.

Redovita provjera uvjeta za početno odobrenje za rad

1. Države članice zahtijevaju da investicijsko društvo kojem je izdano odobrenje za rad na njihovom području mora trajno

ispunjavati uvjete za početno odobrenje za rad utvrđene u poglavlju I. ove glave.

2. Države članice zahtijevaju od nadležnih tijela da uspostave odgovarajuće metode praćenja poštuju li investicijska društva svoje obveze iz stavka 1. Od investicijskih se društava zahtijeva da obavijeste nadležna tijela o svim bitnim promjenama uvjeta za početno odobrenje za rad.

3. Kod investicijskih društava koja pružaju samo uslugu investicijskog savjetovanja, države članice mogu dopustiti nadležnom tijelu da delegiraju administrativne, pripremne i pomoćne zadaće koje se odnose na provjeru uvjeta za početno odobrenje za rad u skladu s uvjetima utvrđenima u članku 48. stavku 2.

Članak 17.

Opće obveze u vezi s kontinuiranim nadzorom

1. Države članice osiguravaju da nadležna tijela prate aktivnosti investicijskih društava kako bi se provjerila usklađenost s uvjetima poslovanja utvrđenima u ovoj Direktivi. Države članice osiguravaju postojanje odgovarajućih mjera koje bi omogućile nadležnim tijelima da dobiju podatke potrebne za provjeru usklađenosti investicijskih društava s tim obvezama.

2. Kod investicijskih društava koja pružaju samo uslugu investicijskog savjetovanja, države članice mogu dopustiti nadležnim tijelima da delegiraju administrativne, pripremne i pomoćne zadaće koje se odnose na redovno praćenje zahtjeva u vezi poslovanja u skladu s uvjetima utvrđenima u članku 48. stavku 2.

Članak 18.

Sukob interesa

1. Države članice zahtijevaju da investicijska društva poduzmu sve odgovarajuće korake za utvrđivanje postojanja sukoba interesa između njih, uključujući i njihove rukovoditelje, zaposlenike i vezane zastupnike i svaku osobu izravno ili neizravno povezanu s njima putem kontrole i njihovih klijenata, ili između klijenata, koji se pojavljuje tijekom pružanja investicijskih ili pomoćnih usluga ili kombinacije istih.

2. Ako organizacijske ili administrativne mjere koje su investicijska društva poduzela u skladu s člankom 13. stavkom 3. radi upravljanja sukobom interesa nisu dovoljne kako bi se u razumnoj mjeri osiguralo sprečavanje rizika od nastanka štete za interese klijenata, investicijska društva jasno otkrivaju vrstu i/ili izvore sukoba interesa klijentu prije sklapanja posla u njegovo ime.

3. Kako bi se uzeo u obzir tehnički napredak na financijskim tržištima i osigurala jedinstvena primjena stavaka 1. i 2., Komisija, u skladu s postupkom utvrđenim u članku 64. stavku 2., donosi provedbene mjere u svrhu sljedećeg:

- (a) definiranja mjera koje investicijska društva mogu u razumnoj mjeri poduzeti za utvrđivanje, sprečavanje, upravljanje i/ili otkrivanje sukoba interesa prilikom pružanja i obavljanja različitih investicijskih i pomoćnih usluga ili kombinacije istih;
- (b) uspostavljanja odgovarajućih kriterija za utvrđivanje vrsta sukoba interesa čije postojanje može naštetiti interesima klijenata ili potencijalnih klijenata investicijskog društva.

O d j e l j a k 2 .

Odredbe o osiguravanju zaštite ulagatelja

Članak 19.

Pravila poslovnog ponašanja prilikom pružanja investicijskih usluga klijentima

1. Države članice zahtijevaju da prilikom pružanja investicijskih usluga klijentima i/ili, ovisno o slučaju, pomoćnih usluga klijentima, investicijsko društvo postupa u najboljem interesu klijenata, pošteno, pravedno i u skladu s pravilima struke, a posebno poštujući načela utvrđena u stavcima od 2. do 8.

2. Svi podaci, uključujući promidžbene sadržaje koje društvo šalje klijentima ili potencijalnim klijentima, moraju biti istiniti, jasni i ne smiju dovoditi u zabludu. Promidžbeni sadržaji moraju biti jasno prepoznatljivi kao takvi.

3. Klijentima i potencijalnim klijentima trebaju biti pruženi podaci u razumljivom obliku o sljedećem:

- investicijskom društvu i njegovim uslugama,
- financijskim instrumentima i predloženim investicijskim strategijama; što treba uključivati odgovarajuće upute i upozorenja o rizicima vezanima uz ulaganja u ove instrumente i uz ove investicijske strategije,
- mjestu izvršenja, i
- troškovima i povezanim izdacima,

tako da oni mogu u razumnim okvirima shvatiti vrstu i rizike investicijskih usluga i specifičnih vrsta financijskih instrumenata

koji im se nude, te donijeti upućene odluke o ulaganjima. Ovi podaci mogu se pružati u standardiziranom obliku.

4. Kod investicijskog savjetovanja ili upravljanja portfeljem investicijska društva prikupljaju potrebne podatke o znanju i iskustvu klijenta ili potencijalnog klijenta u području investicija o određenim vrstama proizvoda ili usluga, njegovu financijsku situaciju i njegove investicijske ciljeve, kako bi društvo moglo klijentu ili potencijalnom klijentu preporučiti za njega prikladne investicijske usluge i financijske instrumente.

5. Države članice osiguravaju da investicijska društva, kada pružaju investicijske usluge različite od onih iz stavka 4., od klijenta ili potencijalnog klijenta zatraže podatke o njegovom znanju i iskustvu u području investicija o određenim vrstama ponuđenih ili zatraženih proizvoda ili usluga, kako bi investicijsko društvo moglo procijeniti jesu li određena investicijska usluga ili proizvod prikladni za klijenta.

Smatra li investicijsko društvo na temelju podataka koje je dobilo na temelju gornjeg podstavka da neki proizvod ili usluga nisu prikladni za klijenta ili potencijalnog klijenta, investicijsko društvo je dužno na to upozoriti klijenta ili potencijalnog klijenta. Upozorenje se može dati u standardiziranom obliku.

Ako klijent ili potencijalni klijent ne želi dati podatke iz prvoga podstavka, ili ako nije dao dovoljno podataka o svom znanju i iskustvu, investicijsko društvo dužno je upozoriti klijenta ili potencijalnog klijenta da društvu nije moguće utvrditi jesu li određene usluge ili proizvodi za njega prikladni. Upozorenje se može dati u standardiziranom obliku.

6. Države članice dopuštaju investicijskim društvima da prilikom pružanja investicijskih usluga koje se sastoje samo od izvršavanja i/ili zaprimanja i prijenosa naloga klijenta s ili bez pomoćnih usluga, pružaju svojim klijentima investicijske usluge i bez prikupljanja podataka ili davanja procjene iz stavka 5. ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- gore navedene usluge odnose se na dionice uvrštene za trgovanje na uređenom tržištu ili na nekom istovjetnom tržištu treće zemlje, na instrumente tržišta novca, obveznice ili druge oblike sekuritiziranog duga (isključujući obveznice ili sekuritizirani dug u koje je ugrađena izvedenica), na UCITS-e ili na druge jednostavne financijske instrumente. Tržište trećih zemalja smatra se istovjetnim uređenom tržištu ako ispunjava istovjetne zahtjeve utvrđene u glavi III. Komisija će objaviti popis tržišta koja se mogu smatrati istovjetnim tržištima. Ovaj popis treba periodično ažurirati,
- usluga se pruža na inicijativu klijenta ili potencijalnog klijenta,

— klijent ili potencijalni klijent jasno je obaviješten kako prilikom pružanja usluga investicijsko društvo nije dužno obaviti procjenu jesu li instrumenti ili pružene ili ponuđene usluge prikladne za klijenta, te da klijent stoga ne uživa zaštitu po relevantnim pravilima poslovnog ponašanja; ovo se upozorenje može dati u standardiziranom obliku,

— investicijsko društvo ispunjava obveze iz članka 18.

7. Investicijsko društvo uspostavlja evidenciju koja sadrži dokument ili dokumente sklopljene između društva i klijenta, s utvrđenim pravima i obvezama stranaka i ostalim uvjetima po kojima društvo pruža usluge klijentu. Prava i obveze ugovornih stranaka mogu biti sastavni dio drugih dokumenata ili pravnih akata.

8. Klijent od investicijskog društva mora dobiti izvještaje o uslugama koje društvo pruža svojim klijentima. Ovi izvještaji uključuju troškove vezane uz transakcije i usluge poduzete za račun klijenta, ovisno o slučaju.

9. Ako se investicijska usluga nudi kao dio financijskog proizvoda koji je već uređen drugim propisima iz zakonodavstva Zajednice ili zajedničkim europskim standardima o kreditnim institucijama i potrošačkim kreditima u vezi s procjenom rizika za klijenta i/ili obveze davanja podataka, ova usluga ne podliježe dodatno obvezama utvrđenima u ovom članku.

10. Radi potrebne zaštite ulagatelja i jedinstvene primjene stavaka od 1. do 8., Komisija, u skladu s postupkom iz članka 64. stavka 2., donosi provedbene mjere kako bi se osiguralo da investicijska društva poštuju utvrđena načela prilikom pružanja investicijskih ili pomoćnih usluga svojim klijentima. U provedbenim mjerama treba uzeti u obzir sljedeće:

- (a) vrstu ponuđenih ili pruženih usluga klijentima ili potencijalnim klijentima, uzimajući u obzir vrstu, predmet, veličinu i učestalost transakcija,
- (b) vrstu financijskih instrumenata koji su ponuđeni ili se razmatraju,
- (c) je li klijent ili potencijalni klijent mali ulagatelj ili profesionalni ulagatelj.

Članak 20.

Pružanje usluga putem drugog investicijskog društva

Države članice dopuštaju investicijskom društvu koje prima upute za obavljanje investicijskih usluga ili pomoćnih usluga

za račun klijenta putem drugog investicijskog društva, da se osloni na podatke koje mu je ovo drugo društvo prenijelo. Ono investicijsko društvo koje prenosi upute i dalje je odgovorno za potpunost i točnost prenesenih podataka.

Investicijsko društvo koje je na ovaj način dobilo nalog za obavljanje usluga za račun klijenta može se osloniti i na sve preporuke u pogledu usluga ili transakcija danih klijentu od strane drugog investicijskog društva. Investicijsko društvo koje prenosi upute odgovorno je za primjerenost preporuka ili savjeta danih klijentu.

Investicijsko društvo koje prima upute ili naloge klijenta putem drugog investicijskog društva ostaje odgovorno za zaključivanje usluge ili transakcije na temelju takvih podataka ili preporuka, u skladu s relevantnim odredbama iz ove glave.

Članak 21.

Obveza izvršavanja naloga po uvjetima najpovoljnijima za klijenta

1. Države članice zahtijevaju da investicijska društva prilikom izvršavanja naloga poduzmu sve razumne mjere za postizanje najpovoljnijeg mogućeg ishoda za klijente, uzimajući u obzir cijene, troškove, brzinu, vjerojatnost izvršenja i namire, veličinu, vrstu te sve druge okolnosti relevantne za izvršavanje naloga. Međutim, ako klijent da izričitu uputu, investicijsko društvo izvršava nalog u skladu s tom izričitom uputom.

2. Države članice zahtijevaju da investicijska društva uspostave i primjenjuju djelotvorne mjere za usklađenje sa stavkom 1. Države članice posebno propisuju da investicijska društva uspostave i primjenjuju politiku izvršavanja naloga koja im omogućuju postizanje najpovoljnijeg mogućeg ishoda za naloge svojih klijenata u skladu sa stavkom 1.

3. Za svaku pojedinu vrstu financijskih instrumenata, politika izvršavanja naloga uključuje podatke o različitim mjestima na kojima investicijsko društvo izvršava naloge klijenata i čimbenike koji utječu na izbor mjesta izvršenja. Ona minimalno uključuje mjesta izvršenja koja omogućuju investicijskom društvu trajno postizanje najpovoljnijeg mogućeg ishoda prilikom izvršavanja naloga klijenta.

Države članice zahtijevaju da investicijska društva pružaju odgovarajuće podatke klijentima o svojoj politici izvršavanja naloga. Države članice zahtijevaju da investicijska društva od svojih klijenata traže prethodnu suglasnost na politiku izvršavanja naloga.

Ako je politikom izvršavanja naloga predviđena mogućnost da se nalozi klijenta izvršavaju izvan uređenog tržišta ili MTP-a, države članice zahtijevaju da investicijska društva posebno obavijeste klijente o toj mogućnosti. Države članice zahtijevaju da investicijska društva, prije nego što krenu u izvršavanje naloga izvan uređenog tržišta ili MTP-a, ishode prethodnu izričitu suglasnost klijenata. Investicijska društva mogu ishoditi suglasnost u obliku općeg ugovora ili tražiti suglasnost za svaku transakciju posebno.

4. Države članice zahtijevaju da investicijska društva prate učinkovitost svojih mjera i politika izvršavanja naloga, kako bi se utvrdili i ispravili mogući nedostaci. Posebno će redovito procjenjivati osiguravaju li mjesta izvršenja iz politike izvršavanja naloga najpovoljniji mogući ishod za klijenta ili je potrebno izmijeniti mjere izvršavanja naloga. Države članice zahtijevaju da investicijska društva obavijeste klijente o svim bitnim izmjenama svojih mjera izvršavanja naloga ili politike izvršavanja naloga.

5. Države članice zahtijevaju da investicijska društva budu u mogućnosti klijentima na njihov zahtjev dokazati da su izvršili njihove naloge u skladu s politikom izvršavanja naloga toga društva.

6. Kako bi se osigurala potrebna zaštita ulagatelja, ispravno i uredno funkcioniranje tržišta i osigurala jedinstvena primjena stavaka 1., 3. i 4., Komisija, u skladu s postupkom iz članka 64. stavka 2., donosi provedbene mjere za sljedeće:

- (a) kriterije po kojima se određuje relativna važnost različitih čimbenika koji se u skladu sa stavkom 1. uzimaju u obzir prilikom utvrđivanja najpovoljnijeg mogućeg ishoda, uzimajući u obzir veličinu i vrstu naloga i je li klijent mali ulagatelj ili profesionalni ulagatelj;
- (b) čimbenike koje investicijsko društvo može uzeti u obzir prilikom preispitivanja svojih mjera izvršavanja naloga i okolnosti u kojima ih treba mijenjati. Naročito čimbenike za određivanje koja mjesta trgovanja omogućuju investicijskim društvima trajno postizanje najpovoljnijeg mogućeg ishoda u izvršavanju naloga klijenta;
- (c) vrstu i opseg podataka o politici izvršavanja naloga koji se pružaju klijentima prema stavku 3.

Članak 22.

Odredbe o postupanju s nalogom klijenta

1. Države članice zahtijevaju da investicijska društva ovlaštena za izvršavanje naloga za račun klijenata primjenjuju

postupke i mjere koje jamče brzo, korektno i ažurno izvršavanje naloga klijenata u odnosu na naloge drugih klijenata ili trgovinske interese investicijskog društva.

Ovi postupci ili mjere moraju omogućiti investicijskom društvu izvršavanje inače usporedivih naloga klijenta prema vremenu prihvaćanja naloga.

2. Države članice zahtijevaju da investicijska društva, u slučaju limitiranog naloga klijenta za dionice koje su uvrštene za trgovanje na uređenom tržištu koji se po prevladavajućim tržišnim uvjetima ne može bez odgode izvršiti osim ako klijent nije izričito dao drukčiju uputu, poduzmu mjere kako bi se olakšalo najbrže moguće izvršavanje tog naloga tako da se bez odgode javno objavi limitirani nalog klijenta na način koji je lako dostupan drugim sudionicima na tržištu. Države članice mogu odlučiti da investicijska društva trebaju ispuniti ovu obvezu prijenosom limitiranog naloga klijenta na uređeno tržište i/ili na MTP. Države članice propisuju da se nadležna tijela mogu osloboditi od obveze objavljivanja limitiranog naloga ako prelazi uobičajenu veličinu tržišta po članku 44. stavku 2.

3. Kako bi se osiguralo da mjere za zaštitu ulagatelja i ispravno i uredno funkcioniranje tržišta uzimaju u obzir tehnički razvoj na financijskim tržištima i kako bi se osigurala jedinstvena primjena stavaka 1. i 2., Komisija, u skladu s postupkom iz članka 64. stavka 2., donosi provedbene mjere u kojima se utvrđuje sljedeće:

- (a) uvjeti i vrsta postupaka i mjera koji pružaju brzo, korektnu i ažurnu provedbu naloga klijenta, te situacije u kojima, ili vrste transakcija kod kojih, investicijsko društvo može u razumnoj mjeri odstupati od načela brzog izvršavanja kako bi se za klijenta postigli najpovoljniji uvjeti;
- (b) različite metode prema kojima se može smatrati da je investicijsko društvo ispunilo svoju obvezu objavljivanja limitiranog naloga klijenta na tržištu koji ne može biti izvršen bez odgode.

Članak 23.

Obveze investicijskih društava kod imenovanja vezanih zastupnika

1. Države članice mogu dopustiti investicijskom društvu imenovanje vezanih zastupnika u svrhu promicanja usluga investicijskog društva, traženja i prikupljanja poslova, zaprimanja i prijenosa naloga klijenata ili potencijalnih klijenata, provedbe ponude odnosno prodaje financijskih instrumenata i savjetovanja u vezi financijskih instrumenata i usluga koje investicijska društva nude.

2. Države članice zahtijevaju da, ako investicijsko društvo imenuje vezanog zastupnika, ono ostaje i dalje u punoj mjeri i bezuvjetno odgovorno za sve radnje ili propuste tog vezanog zastupnika kada on djeluje u ime društva. Države članice zahtijevaju da investicijsko društvo osigura da vezani zastupnik prilikom stupanja u vezu s klijentom ili potencijalnim klijentom ili prije stupanja u posao s njim obznani svojstvo u kojem nastupa i ime društva koje zastupa.

Države članice mogu u skladu s člankom 13. stavcima 6., 7. i 8. vezanim zastupnicima registriranim na svom području dopustiti da rukuju novcem i/ili financijskim instrumentima klijenta u ime i uz punu odgovornost investicijskog društva koje zastupaju na svom području ili, u slučaju prekograničnog poslovanja, na području države članice koja dopušta vezanom zastupniku rukovanje novcem klijenta.

Države članice zahtijevaju da investicijska društva prate poslove svojih vezanih zastupnika kako bi se osiguralo daljnje usklađenje s ovom Direktivom, kada djeluju putem vezanih zastupnika.

3. Države članice koje odluče dopustiti investicijskim društvima imenovanje vezanih zastupnika osnovat će javni registar. Vezani zastupnici evidentirani su u javnim registrima u državi članici u kojoj su osnovani.

Ako je država članica u kojoj je vezani zastupnik osnovan, u skladu sa stavkom 1. odlučila investicijskim društvima koja imaju odobrenje za rad od svog nadležnog tijela ne dopustiti imenovanje vezanih zastupnika, tada se vezani zastupnici evidentiraju kod nadležnog tijela matične države članice investicijskog društva u čije ime djeluju.

Države članice osiguravaju da vezani zastupnici budu uvršteni u javni registar samo ako je utvrđeno da imaju dovoljno dobar ugled i posjeduju odgovarajuće opće, poslovno i stručno znanje, kako bi klijentima ili potencijalnim klijentima mogli točno priopćiti sve relevantne podatke o ponuđenim uslugama.

Države članice mogu investicijskom društvu dati mogućnost provjere ima li vezani zastupnik kojega su imenovali dovoljno dobar ugled i posjeduje li znanje kako je to navedeno u trećem podstavku.

Evidencija se mora redovito ažurirati i biti na raspolaganju javnosti.

4. Države članice zahtijevaju da investicijska društva koja imenuju vezane zastupnike poduzmu odgovarajuće mjere kako bi se izbjeglo da poslovi vezanog zastupnika koji ne spadaju u područje primjene ove Direktive imaju negativan učinak na poslove koje vezani zastupnik poduzima u ime investicijskog društva.

Države članice mogu nadležnim tijelima dopustiti suradnju s investicijskim društvima, kreditnim institucijama, njihovim udruženjima i drugim pravnim osobama kod evidencije vezanih zastupnika i praćenja pridržavanja zahtjeva iz stavka 3. Posebno, vezanog zastupnika može evidentirati investicijsko društvo, kreditna institucija ili njihova udruženja ili druge pravne osobe pod nadzorom nadležnog tijela.

5. Države članice zahtijevaju da investicijska društva imenuju samo vezane zastupnike koji su upisani u javni registar iz stavka 3.

6. Države članice mogu postrožiti zahtjeve utvrđene u ovom članku ili napraviti dodatne zahtjeve za vezane zastupnike u okviru svoje nadležnosti.

Članak 24.

Transakcije izvršene s kvalificiranim nalogodavateljima

1. Države članice osiguravaju da investicijska društva mogu kvalificiranim nalogodavateljima pružati investicijske usluge i aktivnosti izvršavanja naloga za račun klijenata i/ili trgovanja za vlastiti račun i/ili zaprimanja i prijenosa naloga bez pridržavanja obveza iz članaka 19., 21. i 22. stavka 1. vezano uz te transakcije ili pomoćne usluge izravno vezane uz te transakcije.

2. Države članice kao kvalificirane nalogodavatelje u smislu ovog članka priznaju investicijska društva, kreditne institucije, društva za osiguranje, UCITS-e i njihova društva za upravljanje, mirovinske fondove i njihova društva za upravljanje, druge financijske institucije kojima je izdano odobrenje za rad ili su subjekt nadzora u skladu sa zakonodavstvom Zajednice ili nacionalnim pravom države članice, društva izuzeta od primjene Direktive po članku 2. stavku 1. točkama (k) i (l), nacionalne vlade i njihove urede uključujući javna tijela za upravljanje javnim dugom, središnje banke i nadnacionalne organizacije.

Činjenica da je jedan subjekt klasificiran kao kvalificirani nalogodavatelj prema prvom podstavku ne dovodi u pitanje pravo takvih subjekata da paušalno ili za svaku transakciju posebno zatraže da se prema njima postupa kao prema klijentima čije poslovanje s investicijskim društvom podliježe člancima 19., 21. i 22.

3. Države članice mogu kao kvalificirane nalogodavatelje priznati i druga društva koja ispunjavaju unaprijed zadane razmjerne zahtjeve, uključujući kvantitativne pragove. U slučaju transakcije u kojoj su potencijalni nalogodavatelji pod različitim pravnim poretkom, investicijsko društvo vodi računa o statusu drugog društva kako je uređeno pravom ili mjerama države članice u kojoj je društvo osnovano.

Države članice osiguravaju da investicijsko društvo prilikom ulaska u transakcije s takvim društvima u skladu sa stavkom 1. dobije izričitu potvrdu od potencijalnog nalogodavatelja kako je suglasan da se prema njemu postupa kao prema kvalificiranom nalogodavatelju. Države članice dopuštaju investicijskim društvima da ishode ovu potvrdu bilo u obliku općeg ugovora ili za svaku transakciju posebno.

4. Države članice kao kvalificirane nalogodavatelje mogu priznati pravne osobe iz trećih zemalja koje su istovjetne s kategorijama pravnih osoba utvrđenima u stavku 2.

Države članice mogu također priznati kao kvalificirane nalogodavatelje društva iz trećih zemalja, kao što su ona naznačena u stavku 3., pod istim uvjetima i prema istim zahtjevima koji su utvrđeni u stavku 3.

5. Za potrebe osiguranja jedinstvene primjene stavaka 2., 3. i 4. s obzirom na stalne promjene u tržišnoj praksi te kako bi se olakšalo učinkovito funkcioniranje jedinstvenog tržišta, Komisija može u skladu s postupkom utvrđenim u članku 64. stavku 2. donijeti provedbene mjere kojima će se utvrditi sljedeće:

- (a) postupci traženja postupanja kao prema klijentima po stavku 2.;
- (b) postupci za ishođenje izričite potvrde od potencijalnih nalogodavatelja po stavku 3.;
- (c) unaprijed zadani razmjerni zahtjevi, uključujući kvantitativne pragove, po kojima se društvo smatra kvalificiranim nalogodavateljem po stavku 3.

Odjeljak 3.

Tržišna transparentnost i integritet

Članak 25.

Obveza čuvanja tržišnog integriteta, izvješćivanja o transakcijama i vođenja evidencije

1. Ne dovodeći u pitanje raspodjelu odgovornosti za izvršavanje Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2003. o trgovanju na temelju povlaštenih informacija i manipuliranju tržištem (zlouporabi tržišta)⁽¹⁾, države

članice osiguravaju postojanje odgovarajućih mjera kako bi se nadležnim tijelima omogućilo praćenje poslovanja investicijskih društava i kako bi se osiguralo da djeluju pošteno, pravedno i u skladu s pravilima struke i na način koji potiče tržišni integritet.

2. Države članice zahtijevaju od investicijskih društava da najmanje pet godina čuvaju i drže na raspolaganju nadležnim tijelima relevantne podatke o svim transakcijama financijskim instrumentima koje su izvršila za vlastiti račun ili za račun klijenta. Kod transakcija izvršenih za račun klijenta, evidencija sadrži sve podatke i pojedinosti o identitetu klijenta i podatke propisane na temelju Direktive Vijeća 91/308/EEZ od 10. lipnja 1991. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca⁽²⁾.

3. Države članice zahtijevaju od investicijskih društava koja izvršavaju transakcije s financijskim instrumentima uvrštenima za trgovanje na uređenom tržištu, da nadležna tijela što prije, a najkasnije do kraja sljedećeg radnog dana, izvijeste o pojedinostima takvih transakcija. Ova obveza vrijedi bez obzira jesu li transakcije izvršene na uređenom tržištu ili ne.

Nadležna tijela, u skladu s člankom 58., uspostavljaju odgovarajuće mjere kako bi podatke primilo i nadležno tijelo najmjerodavnijeg tržišta u smislu likvidnosti za te financijske instrumente.

4. Izvještaji prije svega sadrže podatke o nazivima i broju kupljenih ili prodanih instrumenata, količinu, datume i vrijeme izvršenja, cijenu transakcije i način identifikacije dotičnog investicijskog društva.

5. Države članice osiguravaju da izvještaje nadležnom tijelu dostavlja ili samo investicijsko društvo, ili treća osoba koja djeluje u njegovo ime, ili sustav za uparivanje ili izvješćivanje koji je odobrilo nadležno tijelo, ili uređeno tržište ili MTP, preko čijih je sustava transakcija izvršena. Ako transakcije nadležnom tijelu izravno dostavlja uređeno tržište, MTP ili sustav za uparivanje ili izvješćivanje koji je odobrilo nadležno tijelo, tada se može investicijsko društvo osloboditi od obveze iz stavka 3.

6. Ako se u skladu s člankom 32. stavkom 7. izvještaji predviđeni po ovom članku šalju nadležnim tijelima države članice domaćina, ona prenosi podatke nadležnim tijelima matične države članice investicijskog društva, osim ako ona odluče ne primati te podatke.

⁽¹⁾ SL L 96, 12.4.2003., str. 16.

⁽²⁾ SL L 166, 28.6.1991., str. 77. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2001/97/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 344, 28.12.2001., str. 76.).

7. Kako bi se osiguralo mijenjanje mjera za zaštitu tržišnog integriteta tako da se uzima u obzir tehnički razvoj financijskih tržišta i radi jedinstvene primjene stavaka od 1. do 5., Komisija može u skladu s postupkom iz članka 64. stavka 2. donijeti provedbene mjere kojima se utvrđuju metode i mehanizmi za izvješćivanje o financijskim transakcijama, obliku i sadržaju takvih izvještaja i kriterijima za definiranje relevantnog tržišta u skladu sa stavkom 3.

Članak 26.

Praćenje poštovanja pravila MTP-a i drugih pravnih obveza

1. Države članice zahtijevaju da investicijska društva i tržišni operateri koji upravljaju MTP-om uspostave i održavaju učinkovite mjere i postupke, relevantne za MTP, za redovito praćenje poštovanja li njihovi korisnici njihova pravila. Investicijska društva i tržišni operateri koji upravljaju MTP-om pratit će transakcije koje obavljaju njihovi korisnici u okviru njihovih sustava radi uočavanja kršenja tih pravila, neurednih uvjeta trgovanja ili ponašanja koje eventualno čini zlouporabu tržišta.

2. Države članice zahtijevaju da investicijska društva i tržišni operateri koji upravljaju MTP-om prijave nadležnim tijelima značajna kršenja njihovih pravila, neuredne uvjete trgovanja ili ponašanje koje eventualno čini zlouporabu tržišta. Države članice također zahtijevaju da investicijska društva i tržišni operateri koji upravljaju MTP-om bez odgode dostave relevantne podatke tijelu nadležnom za istražne radnje i progon u slučaju zlouporabe tržišta, te da mu pruže punu potporu u istražnim radnjama i progonu u slučaju zlouporabe tržišta koja se dogodila na njihovim sustavima ili preko njihovih sustava.

Članak 27.

Obveza investicijskih društava da objavljuju obvezujuće ponude

1. Države članice zahtijevaju da sistematski internalizatori za dionice objave obvezujuću ponudu za dionice kojima se trguje na uređenom tržištu za koje su oni sistematski internalizatori i za koje postoji likvidno tržište. Kod dionica za koje ne postoji likvidno tržište sistematski internalizatori objavit će ponudu svojim klijentima na zahtjev.

Odredbe ovog članka primjenjuju se na sistematske internalizatore kada trguju s količinama do standardne veličine tržišta. Sistematski internalizatori ne podliježu odredbama ovog članka ako trguju samo količinama koje premašuju standardne veličine tržišta.

Sistematski internalizatori mogu utvrditi količinu za koju će isticati ponude. Za pojedinu dionicu ponuda sadrži obvezujuću cijenu ili cijene za kupnju i/ili prodaju za količinu ili količine

koje mogu biti do standardne veličine tržišta za razred dionica kojem ta dionica pripada. Cijena odražava i prevladavajuće tržišne uvjete za dotičnu dionicu.

Dionice se svrstavaju u razrede na temelju aritmetičke sredine vrijednosti naloga izvršenih na tržištu za tu dionicu. Standardna tržišna veličina za svaki razred dionica veličina je koja predstavlja aritmetičku sredinu vrijednosti naloga izvršenih na tržištu za dionice uključene u svaki pojedini razred dionica.

Tržište se za svaku dionicu sastoji od svih naloga koji su izvršeni u Europskoj uniji za tu dionicu, isključujući one koji premašuju uobičajenu veličinu tržišta za tu dionicu.

2. Nadležno tijelo najmjerodavnijeg tržišta u smislu likvidnosti utvrđeno u članku 25. za svaku dionicu barem jednom godišnje utvrđuje razred dionica kojem pripada na temelju aritmetičke sredine vrijednosti naloga izvršenih u vezi te dionice. Ovi se podaci trebaju javno objaviti svim sudionicima na tržištu.

3. Sistematski internalizatori javno objavljuju svoje ponude, trajno i redovito tijekom uobičajenog vremena trgovanja. Imaju pravo svoje ponude ažurirati u svako doba. Imaju pravo svoje ponude povući u iznimnim tržišnim okolnostima.

Ponuda se javno objavljuje ostalim sudionicima na tržištu pod odgovarajućim tržišnim uvjetima i na lako dostupan način.

Sistematski internalizatori uz poštovanje odredbi iz članka 21. izvršavaju naloge malih ulagatelja, za dionice za koje su oni sistematski internalizatori, po cijenama istaknutima u trenutku zaprimanja naloga.

Sistematski internalizatori izvršavaju naloge profesionalnih ulagatelja, za dionice za koje su oni sistematski internalizatori, po cijenama istaknutim u trenutku zaprimanja naloga. Naloge mogu, međutim, izvršiti i po povoljnijoj cijeni za klijenta u opravdanim slučajevima, pod uvjetom da je ova cijena u rasponu koji je blizak tržišnim uvjetima i da su ti nalozi veći od količine kojom uobičajeno trguju mali ulagatelji.

Nadalje, sistematski internalizatori mogu izvršiti naloge profesionalnih ulagatelja po cijenama različitim od objavljenih, bez obveze poštovanja uvjeta utvrđenih u četvrtom podstavku, u vezi transakcija u kojima je izvršenje naloga za nekoliko vrijednosnih papira predmet jedne te iste transakcije ili u vezi naloga koji podliježu uvjetima različitim od trenutačnih tržišnih cijena.

Ako sistematski internalizator koji daje samo jednu ponudu ili čija je najviša ponuda niža od standardne veličine tržišta, zaprimi nalog klijenta za količinu veću od njegove objavljene količine, ali nižu od standardne veličine tržišta, može odučiti izvršiti onaj dio naloga koji prelazi njegovu objavljenu količinu pod uvjetom da se cijeli nalog izvrši po objavljenoj cijeni, osim ako je drukčije dopušteno uvjetima iz prethodna dva podstavka. Ako sistematski internalizator objavljuje ponudu za različite veličine, a zaprimi nalog između te dvije veličine, izvršava nalog po jednoj od objavljenih cijena u skladu s odredbom iz članka 22., osim ako je drukčije dopušteno uvjetima iz prethodna dva podstavka.

4. Nadležna tijela provjeravaju sljedeće:

- (a) ažuriraju li investicijska društva redovito cijene na kupnju i/ili prodaju objavljene u skladu sa stavkom 1. i održavaju li cijene koje odražavaju prevladavajuće tržišne uvjete;
- (b) poštuju li investicijska društva uvjete za poboljšanje cijena utvrđene u četvrtom podstavku stavka 3.

5. Sistematski internalizatori mogu na temelju svoje poslovne politike i na objektivni nediskriminirajući način odlučiti kojim će ulagateljima dati pristup svojim ponudama. U tu svrhu trebaju postojati jasni standardi koji uređuju pristup njihovim ponudama. Sistematski internalizatori mogu odbiti ući u poslovni odnos ili prekinuti poslovni odnos iz tržišnih razloga, kao što su kreditni status ulagatelja, rizik druge ugovorne strane i konačna namira transakcije.

6. Radi ograničavanja rizika izloženosti višestrukim transakcijama s istim klijentom, sistematskim internalizatorima bit će dopušteno na nediskriminirajući način ograničiti broj transakcija koje poduzimaju s istim klijentom po objavljenim uvjetima. Nadalje, smjet će na nediskriminirajući način i po uvjetima iz članka 22. ograničiti ukupan broj transakcija koje se rade istodobno s različitim klijentima, pod uvjetom da je to dopušteno samo ako broj/ili volumen naloga koji klijenti žele zadati značajno prelazi normu.

7. Radi osiguranja jedinstvene primjene stavaka od 1. do 6. na način koji dopušta učinkovitu procjenu dionica i maksimizira mogućnost investicijskog društva da za svoje klijente postignu najpovoljnije uvjete, Komisija, u skladu s postupkom utvrđenim u članku 64. stavku 2., donosi provedbene mjere kojima se:

- (a) utvrđuju kriteriji za primjenu stavaka 1. i 2.;

(b) utvrđuju kriteriji kada je ponuda objavljena redovito, trajno i na lako dostupan način, kao i način kako investicijsko društvo treba ispunjavati obveze objavljivanja svojih ponuda, a što uključuje sljedeće mogućnosti:

- i. putem sustava nekog uređenog tržišta koje je uvrstilo dotični instrument za trgovanje;
- ii. putem sustava treće strane;
- iii. putem vlastitih sustava;

(c) utvrđuju opći kriteriji za određivanje transakcija u kojima je izvršenje naloga za nekoliko vrijednosnih papira predmet jedne te iste transakcije ili naloga koji podliježu uvjetima različitim od trenutanih tržišnih cijena;

(d) utvrđuju opći kriteriji za određivanje što se može smatrati iznimnim tržišnim okolnostima koji uvjetuju povlačenje ponuda kao i uvjete za ažuriranje ponuda;

(e) utvrđuju kriteriji za određivanje što je količina kojom uobičajeno trguje mali ulagatelj;

(f) utvrđuju kriteriji za određivanje što predstavlja značajno premašivanje norme utvrđene u stavku 6.;

(g) utvrđuju kriteriji za određivanje kada su cijene u rasponu koji je blizak tržišnim uvjetima.

Članak 28.

Objavljivanje investicijskih društava nakon trgovanja

1. Države članice zahtijevaju kao minimum da investicijska društva koja trgujući za vlastiti račun ili za račun klijenata izvršavaju izvan uređenih tržišta ili MTP-a transakcije dionicama koje su uvrštene na uređeno tržište, objave volumen i cijene tih transakcija te vrijeme kada su one izvršene. Ovi se podaci objavljuju javno što je moguće bliže stvarnom vremenu, pod razumnim poslovnim uvjetima i na način lako dostupan drugim sudionicima.

2. Države članice zahtijevaju da podaci koji su objavljeni u skladu sa stavkom 1. i rokovi u kojima se oni objavljuju ispunjavaju zahtjeve donesene u skladu s člankom 45. Ako mjere donesene u skladu s člankom 45. predviđaju odgođeno objavljivanje za određene kategorije transakcija dionicama, mogućnost se na odgovarajući način primjenjuje na transakcije koje su izvršene izvan uređenog tržišta ili MTP-a.

3. Kako bi se osiguralo transparentno i uredno funkcioniranje tržišta te jedinstvena primjena stavka 1., Komisija u skladu s postupkom utvrđenim u članku 64. stavku 2. donosi provedbene mjere kojima se:

- (a) utvrđuje na koji način investicijska društva mogu ispuniti svoje obveze po stavku 1. uključujući sljedeće mogućnosti:
 - i. putem sustava uređenog tržišta koje je uvrstilo dotični instrument za trgovanje ili putem sustava MTP-a na kojem se trguje dotičnom dionicom;
 - ii. putem sustava treće strane;
 - iii. putem vlastitih sustava;
- (b) precizira primjena obveze iz stavka 1. na transakcije izvršene dionicama kao kolateralom, u svrhu pozajmljivanja ili u druge svrhe gdje se razmjena dionica određuje po nekim drugim čimbenicima, a ne po trenutačnoj tržišnoj vrijednosti dionice.

Članak 29.

Zahtjevi za transparentnost za MTP prije trgovanja

1. Države članice zahtijevaju kao minimum da investicijska društva i tržišni operateri koji upravljaju MTP-om objave svoje aktualne ponude za kupnju i prodaju te dubinu tržišta po tim cijenama koje su u okviru njihovih sustava objavljene za dionice uvrštene za trgovanje na uređeno tržište. Države članice osiguravaju da ti podaci budu javno dostupni pod razumnim poslovnim uvjetima i trajno tijekom uobičajenog vremena trgovanja.
2. Države članice osiguravaju da nadležna tijela mogu investicijska društva ili tržišne operatere koji upravljaju MTP-om osloboditi od obveze objavljivanja podataka iz stavka 1., na temelju tržišnog modela ili vrste i veličine naloga u slučajevima utvrđenima u skladu sa stavkom 3. Posebno, nadležna tijela mogu osloboditi od ove obveze za transakcije koje prelaze uobičajenu veličinu tržišta za pojedine dionice ili vrste dionica o kojima je riječ.
3. Radi osiguranja jedinstvene primjene stavaka 1. i 2., Komisija u skladu s postupkom predviđenim u članku 64. stavku 2. donosi provedbene mjere za:
 - (a) objavljivanje raspona ponuda za kupnju i prodaju, ponuda imenovanih održavatelja tržišta i dubinu tržišta po tim cijenama;
 - (b) veličinu i vrstu naloga kod kojih se može osloboditi od obveze objavljivanja prije trgovanja po stavku 2.;

- (c) tržišni model za koji se može osloboditi od obveze objavljivanja prije trgovanja po stavku 2., a posebno primjenjivost obveze na metode trgovanja na MTP-u koji izvršava transakcije po vlastitim pravilima uz primjenu cijena koje su utvrđene izvan MTP-a ili na periodičnim dražbama.

Osim ako to nije opravdano svojstvenom prirodom MTP-a, sadržaj ovih provedbenih mjera istovjetan je provedbenim mjerama iz članka 44. za uređena tržišta.

Članak 30.

Zahtjevi za transparentnost za MTP nakon trgovanja

1. Države članice zahtijevaju kao minimum da investicijska društva i tržišni operateri koji upravljaju MTP-om objave cijene, volumen i vrijeme kada su transakcije izvršene na njegovim sustavima za dionice uvrštene za trgovanje na uređenom tržištu. Države članice zahtijevaju da se pojedinosti o tim transakcijama objave pod razumnim poslovnim uvjetima i što je moguće bliže stvarnom vremenu. Ovi zahtjevi ne odnose se na podatke o trgovanju na MTP-u koji se objavljuju u okviru sustava uređenog tržišta.
2. Države članice omogućuju da nadležna tijela mogu dopustiti investicijskim društvima ili tržišnim operaterima koji upravljaju MTP-om da predvide odgođeno objavljivanje podataka o transakcijama ovisno o vrsti i veličini. Posebno, nadležna tijela mogu dopustiti odgođeno objavljivanje za transakcije koje prelaze uobičajenu veličinu tržišta za te dionice ili taj razred dionica. Države članice zahtijevaju da MTP ishodi prethodnu suglasnost nadležnog tijela za predložene mjere za odgođeno objavljivanje nakon trgovanja, te će zahtijevati da ove mjere budu jasno objavljene tržišnim sudionicima i ulagateljima.
3. Kako bi se osiguralo učinkovito i uredno funkcioniranje financijskih tržišta i jedinstvena primjena stavaka 1. i 2., Komisija u skladu s postupkom utvrđenim u članku 64. stavku 2. donosi provedbene mjere za:

- (a) opseg i sadržaj podataka koji se trebaju objaviti;
- (b) uvjete po kojima investicijska društva ili tržišni operateri koji upravljaju MTP-om mogu predvidjeti odgođeno objavljivanje podataka i kriterije koji će se primjenjivati kada se donosi odluka o tome za koje se transakcije može dopustiti odgođeno objavljivanje s obzirom na veličinu transakcije i vrstu dionica.

Osim ako to nije opravdano svojstvenom prirodom MTP-a, sadržaj provedbenih mjera je istovjetan provedbenim mjerama iz članka 45. za uređena tržišta.

POGLAVLJE III.

PRAVA INVESTICIJSKIH DRUŠTAVA

Članak 31.

Sloboda pružanja investicijskih usluga i aktivnosti

1. Države članice osiguravaju da investicijska društva kojima je izdalo odobrenje za rad i koja su subjekt nadzora nadležnog tijela druge države članice u skladu s ovom Direktivom, kao i kreditne institucije u skladu s Direktivom 2000/12/EZ, mogu slobodno obavljati investicijske usluge i/ili aktivnosti i pomoćne usluge na njihovom području, pod uvjetom da su takve usluge i aktivnosti obuhvaćene odobrenjem za rad. Pomoćne usluge mogu se pružati samo zajedno uz investicijske usluge i/ili aktivnosti.

Države članice ne nameću dodatne zahtjeve ovim investicijskim društvima ili kreditnim institucijama u vezi pitanja koja su obuhvaćena ovom Direktivom.

2. Investicijsko društvo koje želi po prvi put pružati usluge ili obavljati aktivnosti na području druge države članice ili želi promijeniti asortiman usluga ili aktivnosti koje pruža ili obavlja, nadležnim tijelima svoje matične države članice dostavlja sljedeće podatke:

- (a) državu članicu u kojoj namjerava poslovati;
- (b) poslovni plan u kojem se navode posebno investicijske usluge i/ili aktivnosti i pomoćne usluge koje namjerava obavljati, te namjerava li koristiti vezane zastupnike na području države članice u kojoj namjerava pružati usluge.

Ako investicijsko društvo namjerava koristiti vezane zastupnike, nadležno tijelo matične države članice investicijskog društva na zahtjev nadležnog tijela države članice domaćina u razumnom roku dostavlja identitet vezanih zastupnika koje investicijsko društvo namjerava koristiti u toj državi članici. Država članica domaćin može ove podatke objaviti.

3. Nadležno tijelo matične države članice u roku od mjesec dana nakon što je zaprimilo podatke te podatke proslijeđuje nadležnom tijelu države članice domaćina koje je određeno kao kontaktno mjesto u smislu članka 56. stavka 1. Investicijsko društvo tada može početi s pružanjem investicijskih usluga ili usluga u državi članici domaćinu.

4. Ako dođe do promjena u podacima dostavljenima u skladu sa stavkom 2., investicijsko društvo o tim promjenama pismeno obavješćuje nadležno tijelo matične države članice najmanje mjesec dana prije provedbe promjene. Nadležno tijelo matične države članice obavješćuje o tim promjenama nadležno tijelo države članice domaćina.

5. Države članice, bez postavljanja ikakvih dodatnih zakonskih ili drugih propisa, investicijskim društvima i tržišnim operaterima koji upravljaju MTP-om iz drugih država članica dopuštaju da uspostave odgovarajuće mehanizme na njihovom području kako bi se olakšao pristup njihovim sustavima i korištenje tih sustava korisnicima s udaljenim pristupom ili sudionicima osnovanim na njihovom području.

6. Investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja MTP-om dužni su nadležnom tijelu matične države članice dostaviti ime države članice u kojoj namjeravaju imati takve mehanizme. Nadležno tijelo matične države članice MTP-a dužno je u roku od mjesec dana ove podatke dostaviti državi članici u kojoj MTP namjerava imati takve mehanizme.

Nadležno tijelo matične države članice MTP-a na zahtjev nadležnog tijela države članice domaćina MTP-a, i uz odgodu u razumnom roku, dostavlja identitet članova ili sudionika MTP-a osnovanih u toj državi članici.

Članak 32.

Osnivanje podružnice

1. Države članice osiguravaju da se investicijske usluge i/ili aktivnosti, a isto tako i pomoćne usluge, mogu na njihovom području pružati u skladu s ovom Direktivom i Direktivom 2000/12/EZ putem osnivanja podružnica, pod uvjetom da su te usluge i aktivnosti obuhvaćene odobrenjem za rad kojeg su investicijsko društvo ili kreditna institucija dobili u matičnoj državi članici. Pomoćne usluge mogu se pružati samo zajedno uz investicijske usluge i/ili aktivnosti.

Države članice ne nameću nikakve dodatne zahtjeve osim onih dopuštenih po stavku 7. u vezi s organizacijom i poslovanjem podružnice s obzirom na pitanja koja su obuhvaćena ovom Direktivom.

2. Države članice zahtijevaju da investicijsko društvo koje želi osnovati podružnicu na području druge države članice najprije obavijesti nadležna tijela svoje matične države članice te im dostavi sljedeće podatke:

- (a) državu članicu na čijem području namjerava osnovati podružnicu;
- (b) poslovni plan u kojem se, među ostalim, navode investicijske usluge i/ili aktivnosti, kao i pomoćne usluge koje namjerava obavljati, organizacijsku strukturu podružnice, te podatak namjerava li podružnica koristiti vezane zastupnike;
- (c) adresu u državi članici domaćinu u kojoj se mogu dobiti dokumenti;
- (d) imena osoba odgovornih za upravljanje podružnicom.

Ako investicijsko društvo koristi vezanog zastupnika osnovanog u državi članici izvan matične države članice, taj vezani zastupnik je izjednačen s podružnicom i podliježe odredbama Direktive koje uređuju podružnicu.

3. Osim ako nadležno tijelo matične države članice nema razloga sumnjati u primjerenost administrativne strukture ili financijske situacije u investicijskom društvu s obzirom na predviđene aktivnosti, dužno je u roku od tri mjeseca od zaprimanja podataka dostaviti te podatke nadležnom tijelu države članice domaćina koje je određeno kao kontaktno mjesto u skladu s člankom 56. stavkom 1., i na odgovarajući način o tome obavijestiti investicijsko društvo.

4. Osim podataka navedenih u stavku 2., nadležno tijelo matične države članice dostavlja nadležnom tijelu države članice domaćina podatke o priznatom sustavu za zaštitu ulagačelja, čiji je član investicijsko društvo u skladu s Direktivom 97/9/EZ. U slučaju da dođe do promjene u podacima, nadležno tijelo matične države članice na odgovarajući način obavješćuje nadležno tijelo države članice domaćina.

5. Ako nadležno tijelo matične države članice odbija dostaviti podatke nadležnom tijelu države članice domaćina, dužno je dotičnom investicijskom društvu navesti razloge odbijanja u roku od tri mjeseca od zaprimanja podataka.

6. Po zaprimanju podataka od nadležnog tijela države članice domaćina, ili ako takvi podaci nisu stigli najkasnije dva mjeseca od dana kada je nadležno tijelo matične države članice prenijelo podatke, podružnica se može osnovati i može početi s radom.

7. Nadležno tijelo države članice u kojoj je smještena podružnica preuzima odgovornost da osigura da usluge koje pruža podružnica na njezinom području budu u skladu s obvezama utvrđenima u člancima 19., 21., 22., 25., 27. i 28. i mjerama donesenima po istim člancima.

Nadležno tijelo države članice u kojoj je smještena podružnica ovlašteno je prekontrolirati ustrojstvo podružnice i zatražiti izmjene koje su prijeko potrebne kako bi se nadležnom tijelu omogućilo da provede obveze iz članaka 19., 21., 22., 25., 27. i 28. i mjere donesene po istim člancima, u vezi s uslugama i/ili aktivnostima koje podružnica pruža na njezinom području.

8. Svaka država članica osigurava da, ako je jedno investicijsko društvo koje ima odobrenje za rad u drugoj državi članici osnovalo podružnicu na njezinom području, nadležno tijelo matične države članice tog investicijskog društva može u okviru obavljanja svojih ovlasti i, nakon obavješćivanja nadležnog tijela države članice domaćina, izvršiti izravni nadzor te podružnice.

9. U slučaju promjena u podacima dostavljenima po stavku 2., investicijsko društvo pismeno obavješćuje nadležno tijelo matične države članice o tim promjenama najmanje mjesec dana prije provedbe promjene. Nadležno tijelo države članice domaćina o toj je promjeni obaviješteno od strane nadležnog tijela matične države članice.

Članak 33.

Pristup uređenim tržištima

1. Države članice zahtijevaju da investicijska društva iz drugih država članica, koja imaju odobrenje za rad za izvršavanje naloga klijenta ili za trgovanje za vlastiti račun, imaju pravo članstva ili imaju pristup uređenim tržištima osnovanima na njihovom području na jedan od sljedećih načina:

(a) izravno, osnivanjem podružnica u državi članici domaćinu;

(b) postajanjem članom s udaljenim pristupom ili ostvarivanjem udaljenog pristupa uređenom tržištu, bez obveze osnivanja u matičnoj državi članici uređenog tržišta kada postupak trgovanja i tržišni sustavi ne zahtijevaju fizičku nazočnost kod zaključivanja transakcija na tržištu.

2. Investicijskim društvima koja koriste prava po stavku 1. države članice ne nameću nikakve dodatne zakonske ili druge propise u vezi pitanja koja su obuhvaćena ovom Direktivom.

Članak 34.

Pristup središnjoj drugoj ugovornoj strani, sustavima poravnanja i namire i pravo određivanja sustava namire

1. Države članice zahtijevaju da investicijska društva iz drugih država članica imaju pravo pristupa središnjoj drugoj ugovornoj strani i sustavima poravnanja i namire na njihovom području radi zaključivanja ili organiziranja zaključivanja transakcija financijskim instrumentima.

Države članice zahtijevaju da se na pristup investicijskih društava putem ovih sustava primjenjuju isti nediskriminirajući, transparentni i objektivni kriteriji koji se primjenjuju i na lokalne sudionike. Države članice ne ograničavaju uporabu sustava poravnanja i namire transakcija financijskim instrumentima izvršenih na uređenom tržištu ili MTP-u na njihovom području.

2. Države članice zahtijevaju da uređena tržišta na njihovom području svim svojim članovima ili sudionicima ostave pravo da sami odaberu sustav namire transakcija financijskim instrumentima izvršenih na tom uređenom tržištu, pod sljedećim uvjetima:

- (a) da je riječ o povezanosti i dogovorima između odabranih sustava namire i svih drugih sustava koji su potrebni radi osiguranja učinkovite i ekonomične namire dotične transakcije; i
- (b) ako se ishodi suglasnost tijela nadležnog za nadzor uređenog tržišta da su tehnički uvjeti za namiru transakcija zaključenih na uređenom tržištu putem sustava namire, koji je različit od onoga odabranog za uređeno tržište, takvi da omogućuju nesmetano i uredno funkcioniranje financijskih tržišta.

Procjena nadležnog tijela uređenog tržišta ne dovodi u pitanje nadležnosti nacionalne središnje banke kao nadzornog tijela za sustave namire niti drugih tijela nadležnih za nadzor takvih sustava. Nadležno tijelo uzima u obzir nadzor koji su već provela ta tijela kako bi se izbjeglo nepotrebno udvostručavanje kontrole.

3. Prava investicijskih društava po stavcima 1. i 2. ne dovode u pitanje pravo operatera središnje druge ugovorne strane te sustava poravnanja ili namire za vrijednosne papire da iz opravdanih poslovnih razloga odbiju staviti zatražene usluge na raspolaganje.

Članak 35.

Odredbe o središnjoj drugoj ugovornoj strani i sustavima poravnanja i namire za MTP

1. Države članice ne sprečavaju investicijska društva i tržišne operatere koji upravljaju MTP-om u sklapanju odgovarajućih dogovora sa središnjom drugom ugovornom stranom ili klirinškom kućom i sustavom namire druge države članice u svrhu poravnanja i/ili namire pojedinačnih ili svih transakcija koje su sklopili sudionici na tržištu u okviru njihovih sustava.

2. Nadležno tijelo investicijskih društava ili tržišnih operatera koji upravljaju MTP-om ne može se protiviti korištenju središnje druge ugovorne strane, klirinške kuće i/ili sustava namire u drugoj državi članici, osim ako to nije neophodno radi održavanja urednog funkcioniranja tog MTP-a, uzimajući u obzir uvjete za sustave namire utvrđene u članku 34. stavku 2.

Kako bi se izbjeglo nepotrebno udvostručavanje kontrole, nadležno tijelo uzima u obzir nadzor nad sustavom poravnanja i namire koji su već provele nacionalne središnje banke kao nadzorna tijela za sustave poravnanja i namire, ili neka druga tijela nadležna za nadzor takvih sustava.

GLAVA III.

UREĐENA TRŽIŠTA

Članak 36.

Odobrenje za rad i mjerodavno pravo

1. Države članice izdaju odobrenje za rad kao uređenom tržištu samo onim sustavima koji ispunjavaju uvjete iz ove glave.

Odobrenje za rad za uređeno tržište izdaje se samo ako se nadležno tijelo uvjerilo da i tržišni operater i sustavi uređenih tržišta ispunjavaju barem zahtjeve koji su postavljeni u ovoj glavi.

Ako je uređeno tržište pravna osoba koju vodi ili kojom upravlja tržišni operater različit od samog uređenog tržišta, države članice utvrđuju na koji će se način različite obveze koje se postavljaju tržišnom operateru po ovoj Direktivi rasporediti između uređenog tržišta i tržišnog operatera.

Operater uređenog tržišta dostavlja sve podatke, uključujući i poslovni plan kojim se, među ostalim, predviđaju vrste poslovanja i organizacijska struktura, potrebne kako bi se nadležnim tijelima omogućila provjera je li uređeno tržište u vrijeme prvobitnog odobrenja za rad ispunilo sve potrebne uvjete za ispunjenje obveza prema odredbama iz ove glave.

2. Države članice zahtijevaju da operater uređenog tržišta obavlja zadaće vezane uz organizaciju i poslovanje uređenog tržišta pod nadzorom nadležnog tijela. Države članice osiguravaju da nadležna tijela redovito provjeravaju pridržava li se uređeno tržište odredbi iz ove glave. Nadalje, osiguravaju da nadležna tijela prate ispunjavaju li uređena tržišta u svakom trenutku uvjete iz prvobitnog odobrenja za rad utvrđene u ovoj glavi.

3. Države članice osiguravaju da je tržišni operater odgovoran da osigura da uređeno tržište kojim on upravlja ispunjava uvjete iz ove glave.

Države članice nadalje osiguravaju da je tržišni operater ovlašten ostvarivati ona prava koja se odnose na uređeno tržište kojim on upravlja na temelju ove Direktive.

4. Ne dovodeći u pitanje relevantne odredbe iz Direktive 2003/6/EZ, trgovanje koje se odvija u okviru sustava uređenog tržišta podliježe pravu matične države članice uređenog tržišta.

5. Nadležno tijelo može oduzeti odobrenje za rad izdano uređenom tržištu ako uređeno tržište:

- (a) ne započne s radom u roku od 12 mjeseci, izričito se odrekne odobrenja za rad ili nije poslovalo tijekom prethodnih 6 mjeseci, osim ako dotična država članica nije donijela propise po kojima odobrenje za rad u tom slučaju prestaje važiti;

- (b) odobrenje za rad je dobilo na temelju lažnih izjava ili na drugi protupropisni način;
- (c) više ne ispunjava uvjete po kojima mu je odobrenje za rad izdano;
- (d) ozbiljno je i sustavno kršilo odredbe donesene po ovoj Direktivi;
- (e) spada pod neki od slučajeva u kojima je nacionalnim pravom predviđeno oduzimanje odobrenja za rad.

Članak 37.

Zahtjevi za upravljanje uređenim tržištem

1. Države članice zahtijevaju da osobe koje stvarno vode poslovanje uređenog tržišta imaju dobar ugled i dovoljno iskustva kako bi se osiguralo upravljanje uređenog tržišta pažnjom dobrog stručnjaka. Države članice također zahtijevaju da operater uređenog tržišta nadležnom tijelu dostavi imena osoba i sve naknadne promjene za osobe koje stvarno vode poslovanje uređenog tržišta.

Nadležno tijelo odbija dati suglasnost na predložene promjene ako postoje objektivni i opravdani razlozi za pretpostavku da one predstavljaju značajnu prijetnju upravljanju uređenim tržištem pažnjom dobrog stručnjaka.

2. Države članice osiguravaju da se u postupku izdavanja odobrenja za rad uređenom tržištu smatra da su osobe koje stvarno vode poslovanje uređenog tržišta s već izdanim odobrenjem za rad prema uvjetima iz ove Direktive ispunile uvjete prema stavku 1.

Članak 38.

Zahtjevi koje moraju ispuniti osobe sa značajnim utjecajem na upravljanje uređenim tržištem

1. Države članice zahtijevaju da osobe koje su u mogućnosti izravno ili neizravno vršiti značajan utjecaj na upravljanje uređenim tržištem ispunjavaju određene kriterije.

2. Države članice zahtijevaju da operater uređenog tržišta poduzme sljedeće:

- (a) dostavi nadležnom tijelu ili objavi podatke o vlasničkoj strukturi uređenog tržišta i/ili tržišnog operatera, a posebno o identitetu i visinu udjela svih osoba koje mogu vršiti značajan utjecaj na upravljanje uređenim tržištem;
- (b) obavijesti nadležno tijelo i objavi svaku promjenu u vlasničkoj strukturi koja dovodi do promjene osoba koje imaju značajan utjecaj na upravljanje uređenim tržištem.

3. Nadležno tijelo odbija dati suglasnost na predložene promjene kvalificiranih udjela uređenog tržišta i/ili tržišnog operatera ako postoje objektivni i opravdani razlozi za pretpostavku da one predstavljaju prijetnju upravljanju uređenim tržištem pažnjom dobrog stručnjaka.

Članak 39.

Organizacijski zahtjevi

Države članice zahtijevaju da uređeno tržište:

- (a) ima mjere pomoću kojih se jasno uočavaju i prevladavaju potencijalne negativne posljedice na poslovanje uređenog tržišta ili njegove sudionike, sukob interesa između interesa uređenog tržišta, njegovih vlasnika ili operatera i urednog funkcioniranja uređenog tržišta, posebno ako takav sukob interesa može štetiti ispunjavanju zadaća koje je nadležno tijelo prenijelo na uređeno tržište;
- (b) bude primjereno opremljeno kako bi upravljalo rizicima kojima je izloženo, kako bi provodilo primjerene mjere i sustave za utvrđivanje svih značajnih rizika u poslovanju i kako bi uspostavilo djelotvorne mjere za ublažavanje tih rizika;
- (c) ima mjere za ispravno vođenje poslovanja sustava u tehničkom smislu, uključujući uspostavljanje djelotvornih sigurnosnih mjera za eventualne poremećaje u sustavu;
- (d) ima transparentna i nediskrecijska pravila i postupke koji omogućuju korektno i uredno trgovanje i utvrđuju objektivne kriterije za djelotvorno izvršavanje naloga;
- (e) ima djelotvorne mjere koje olakšavaju nesmetano i pravovremeno zaključivanje transakcija koje se izvršavaju u okviru tog sustava;
- (f) ima, i u vrijeme izdavanja odobrenja za rad i neprekidno, dovoljna financijska sredstva kako bi se olakšalo uredno funkcioniranje, pri čemu treba voditi računa o vrsti i opsegu zaključenih transakcija na tržištu te rasponu i stupnju rizika kojima je izloženo;

Članak 40.

Uvrštenje financijskih instrumenata za trgovanje

1. Države članice zahtijevaju da uređena tržišta imaju jasna i transparentna pravila u vezi uvrštenja financijskih instrumenata za trgovanje.

Ovim se pravilima osigurava da se svim financijskim instrumentima uvrštenim za trgovanje na uređenom tržištu može trgovati korektno, uredno i djelotvorno, a u slučaju prenosivih vrijednosnih papira da su oni slobodno prenosivi.

2. U slučaju izvedenica, ovim se pravilima posebno osigurava da su izvedeni financijski instrumenti kreirani na način koji omogućuje uredno formiranje njihove cijene, kao i postojanje djelotvornih uvjeta namire.

3. Dodatno uz obveze iz stavka 1. i 2., države članice zahtijevaju da uređeno tržište uspostavi i održava djelotvorne mjere za provjeru ispunjavaju li izdavatelji prenosivih vrijednosnih papira koji su uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu obveze prema pravu Zajednice u vezi s početnim, stalnim ili *ad hoc* obvezama objavljivanja.

Države članice osiguravaju da uređeno tržište uspostavi potrebne mjere koje njegovim članovima ili sudionicima omogućavaju pristup podacima koji su javno objavljeni prema pravu Zajednice.

4. Države članice osiguravaju da uređena tržišta uspostave potrebne mjere radi redovite provjere usklađenosti sa zahtjevima za uvrštenje financijskih instrumenata za trgovanje.

5. Prenosivi vrijednosni papir koji je uvršten za trgovanje na jednom uređenom tržištu može kasnije biti uvršten za trgovanje i na drugim uređenim tržištima, čak i bez suglasnosti izdavatelja u skladu s relevantnim odredbama Direktive 2003/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 4. studenoga 2003. o prospektu koji je potrebno objaviti prilikom javne ponude vrijednosnih papira ili prilikom uvrštavanja u trgovanje te o izmjeni Direktive 2001/34/EZ ⁽¹⁾. Uređeno tržište obavješćuje izdavatelja da se njegovim vrijednosnim papirima trguje na tom uređenom tržištu. Izdavatelj nije dužan pružiti podatke po stavku 3. izravno bilo kojem uređenom tržištu koje je njegove vrijednosne papire uvrstilo za trgovanje bez njegove suglasnosti.

6. Kako bi se osigurala jedinstvena primjena stavaka od 1. do 5., Komisija donosi provedbene mjere u skladu s postupcima iz članka 64. stavka 2. kojima se:

- (a) utvrđuju karakteristike različitih vrsta financijskih instrumenata o kojima uređeno tržište treba voditi računa prilikom provjere je li instrument izdan na način sukladan uvjetima utvrđenima u drugom podstavku stavka 1. za uvrštenje za trgovanje na različitim segmentima tržišta kojima upravlja;
- (b) preciziraju mjere koje uređeno tržište treba provesti kako bi se smatralo da je ispunilo obvezu provjere poštuje li izdavatelj prenosivog vrijednosnog papira svoje obveze u skladu sa pravom Zajednice u vezi s početnim, stalnim ili *ad hoc* obvezama objavljivanja;

- (c) preciziraju mjere koje uređeno tržište mora uspostaviti u skladu sa stavkom 3. kako bi članovima ili sudionicima olakšalo pristup podacima objavljenima pod uvjetima utvrđenima pravom Zajednice.

Članak 41.

Obustava i isključenje instrumenata iz trgovanja

1. Ne dovodeći u pitanje pravo nadležnog tijela iz članka 50. stavka 2. točaka (j) i (k) da zatraži obustavu ili isključenje instrumenta iz trgovanja, operater uređenog tržišta može obustaviti ili isključiti iz trgovanja financijski instrument koji više nije u skladu s pravilima uređenog tržišta, osim ako postoji vjerojatnost da bi takav korak mogao uzrokovati značajnu štetu interesima ulagatelja ili urednom funkcioniranju tržišta.

Bez obzira na mogućnost da operater jednog uređenog tržišta izravno obavijesti operatera drugog uređenog tržišta, države članice zahtijevaju da operater uređenog tržišta, koji je obustavio ili isključio iz trgovanja jedan financijski instrument, tu svoju odluku objavi i dostavi relevantne podatke nadležnom tijelu. Nadležno tijelo obavješćuje nadležna tijela drugih država članica.

2. Nadležno tijelo koje traži obustavu ili isključenje iz trgovanja jednog financijskog instrumenta na jednom ili više uređenih tržišta, dužno je bez odgode objaviti svoju odluku i obavijestiti nadležna tijela drugih država članica. Osim ako bi to moglo uzrokovati značajnu štetu interesima ulagatelja ili urednom funkcioniranju tržišta, nadležna tijela drugih država članica traže obustavu ili isključenje tog financijskog instrumenta iz trgovanja na uređenim tržištima i MTP-ovima koji posluju pod njihovom nadležnosti.

Članak 42.

Pristup uređenom tržištu

1. Države članice zahtijevaju da uređena tržišta uspostave i održavaju transparentna i nediskriminirajuća pravila na temelju objektivnih kriterija kojima se uređuje pristup uređenom tržištu ili članstvo na uređenom tržištu.

2. U tim pravilima treba utvrditi koje obveze članova ili sudionika proizlaze iz:

- (a) ustrojstva i upravljanja uređenim tržištem;

- (b) pravila za transakcije koje se izvršavaju na tržištu;

⁽¹⁾ SL L 345, 31.12.2003., str. 64.

- (c) pravila struke kojih se trebaju pridržavati zaposlenici investicijskih društava ili kreditnih institucija koje posluju na tržištu;
- (d) uvjeta utvrđenih za članove ili sudionike osim investicijskih društava i kreditnih institucija prema stavku 3.;
- (e) pravila i postupaka za poravnanje i namiru transakcija zaključenih na uređenom tržištu.

3. Uređena tržišta mogu prihvatiti kao članove ili sudionike investicijska društva, kreditne institucije kojima je izdano odobrenje za rad na temelju Direktive 2000/12/EZ, a i druge osobe koje:

- (a) imaju potrebne kvalifikacije;
- (b) imaju dovoljno stručnog znanja i osposobljenosti za trgovanje,
- (c) imaju odgovarajući organizacijski ustroj, ako je to primjenjivo;
- (d) imaju dovoljno sredstava za aktivnost koju će obavljati, uzimajući u obzir različite financijske mjere koje je uređeno tržište eventualno uspostavilo kako bi bila zajamčena odgovarajuća namira transakcija.

4. Države članice osiguravaju da za transakcije zaključene na uređenom tržištu članovi i sudionici nisu obvezni međusobno primjenjivati odredbe utvrđene u člancima 19., 21. i 22. Međutim, članovi ili sudionici uređenog tržišta primjenjuju obveze utvrđene u člancima 19., 21. i 22. na klijente kada izvršavaju naloge na uređenom tržištu za račun klijenata.

5. Države članice osiguravaju da pravila za pristup članstvu na uređenom tržištu omogućuju izravno sudjelovanje ili sudjelovanje s udaljenim pristupom investicijskih društava i kreditnih institucija.

6. Države članice, bez postavljanja ikakvih dodatnih zakonskih ili drugih propisa, dopuštaju uređenim tržištima iz drugih država članica da na njihovom području uspostave odgovarajuće mehanizme kako bi se članovima s udaljenim pristupom ili sudionicima osnovanim na njihovom području olakšao pristup tim tržištima i trgovanju na njima.

Uređeno tržište obavješćuje nadležno tijelo svoje matične države o imenu države članice u kojoj namjerava imati takve mehanizme. Nadležno tijelo matične države članice dužno je u roku

od mjesec dana ove podatke dostaviti državi članici u kojoj uređeno tržište namjerava imati takve mehanizme.

Nadležno tijelo matične države članice na zahtjev nadležnog tijela države članice domaćina dostavlja u razumnom roku imena članova ili sudionika uređenog tržišta osnovanih u toj državi članici.

7. Države članice zahtijevaju da operater uređenog tržišta nadležnom tijelu uređenog tržišta redovito dostavlja popis članova i sudionika uređenog tržišta.

Članak 43.

Praćenje poštovanja pravila uređenog tržišta i drugih pravnih obveza

1. Države članice zahtijevaju da uređena tržišta uspostave i održavaju djelotvorne mjere i postupke za redovito praćenje poštuju li članovi ili sudionici njihova pravila. Uređena tržišta prate transakcije koje obavljaju članovi ili sudionici u okviru njihovih sustava radi uočavanja kršenja tih pravila, neurednih uvjeta trgovanja ili ponašanja koje eventualno čini zlouporabu tržišta.

2. Države članice zahtijevaju da operateri uređenog tržišta prijave nadležnim tijelima uređenog tržišta značajna kršenja njihovih pravila, neuredne uvjete trgovanja ili ponašanje koje eventualno čini zlouporabu tržišta. Države članice zahtijevaju i da operater uređenog tržišta bez odgode dostavi potrebne podatke tijelu koje je nadležno za istražne radnje i progon u slučaju zlouporabe tržišta, te da mu pruži punu potporu u istražnim radnjama i progonu u slučaju zlouporabe tržišta koja se dogodila na sustavima uređenog tržišta ili preko njih.

Članak 44.

Zahtjevi za transparentnost za uređena tržišta prije trgovanja

1. Države članice zahtijevaju kao minimum da uređena tržišta objave aktualne ponude za kupnju i prodaju te dubinu tržišta po tim cijenama koje su za dionice uvrštene za trgovanje objavljene preko njihovih sustava. Države članice zahtijevaju da ti podaci budu javno dostupni pod razumnim poslovnim uvjetima i trajno tijekom uobičajenog vremena trgovanja.

Uređena tržišta mogu investicijskim društvima koja su dužna objaviti svoje ponude za dionice prema članku 27., pod razumnim poslovnim uvjetima i na nediskriminirajući način, dati pristup sustavima koje koriste za objavljivanje podataka prema prvom podstavku.

2. Države članice osiguravaju da nadležna tijela mogu osloboditi uređena tržišta od obveze objavljivanja podataka iz stavka 1. na temelju tržišnog modela ili vrste i veličine naloga u slučajevima utvrđenima u skladu sa stavkom 3. Posebno, nadležna tijela mogu osloboditi od ove obveze za transakcije koje prelaze uobičajenu veličinu tržišta za pojedine dionice ili vrste dionica o kojima je riječ.

3. Kako bi se osigurala jedinstvena primjena stavaka 1. i 2., Komisija u skladu s postupkom utvrđenim u članku 64. stavku 2. donosi provedbene mjere za:

- (a) objavljivanje raspona ponuda za kupnju i prodaju, ponuda imenovanih održavatelja tržišta te dubinu tržišta po tim cijenama;
- (b) veličinu ili vrstu naloga kod kojih se po stavku 2. može osloboditi od obveze objavljivanja prije trgovanja;
- (c) tržišni model za koji se po stavku 2. može osloboditi od obveze objavljivanja prije trgovanja, a posebno primjenjivost obveze na metode trgovanja koje koriste uređena tržišta koja izvršavanju transakcije po vlastitim pravilima uz primjenu cijena koje su utvrđene izvan uređenog tržišta ili na periodičnim dražbama.

Članak 45.

Zahtjevi za transparentnost za uređena tržišta nakon trgovanja

1. Države članice zahtijevaju kao minimum da uređena tržišta objave cijene, volumen i vrijeme kada su transakcije izvršene s dionicama uvrštenima za trgovanje. Države članice zahtijevaju da se pojedinosti o tim transakcijama objave pod razumnim poslovnim uvjetima i što je moguće bliže stvarnom vremenu.

Uređena tržišta mogu investicijskim društvima koja su dužna objaviti pojedinosti o svojim transakcijama prema članku 28., pod razumnim poslovnim uvjetima i na nediskriminirajući način, dati pristup sustavima koje koriste za objavljivanje podataka prema prvom podstavku.

2. Države članice osiguravaju da nadležna tijela mogu dopustiti uređenim tržištima da predvide odgođeno objavljivanje podataka o transakcijama ovisno o vrsti i veličini. Posebno, nadležna tijela mogu dopustiti odgođeno objavljivanje za transakcije koje prelaze uobičajenu veličinu tržišta za te dionice ili taj razred dionica. Države članice zahtijevaju da uređena tržišta ishode prethodnu suglasnost nadležnog tijela za predložene mjere za odgođenu objavu nakon trgovanja, te zahtijevaju da ove mjere budu jasno objavljene tržišnim sudionicima i ulagateljima.

3. Kako bi se osiguralo djelotvorno i uredno funkcioniranje financijskih tržišta i jedinstvena primjena stavaka 1. i 2., Komisija u skladu s postupkom utvrđenim u članku 64. stavku 2. donosi provedbene mjere za:

- (a) opseg i sadržaj podataka koji se trebaju objaviti;
- (b) uvjete po kojima uređeno tržište može predvidjeti odgođeno objavljivanje podataka o transakcijama i kriterije koji će se primjenjivati kada se donosi odluka o tome za koje se transakcije može dopustiti odgođeno objavljivanje s obzirom na veličinu transakcije i vrstu dionica.

Članak 46.

Odredbe o središnjoj drugoj ugovornoj strani i sustavima poravnanja i namire

1. Države članice ne sprečavaju uređena tržišta u sklapanju odgovarajućih dogovora sa središnjom drugom ugovornom stranom ili klirinškom kućom i sustavom namire druge države članice za potrebe poravnanja i/ili namire pojedinačnih ili svih transakcija koje su sklopili sudionici na tržištu u okviru njihovih sustava.

2. Nadležno tijelo uređenog tržišta ne može se protiviti korištenju središnje druge ugovorne strane, klirinške kuće i/ili sustava namire u drugoj državi članici, osim ako to nije neophodno radi održavanja urednog funkcioniranja tog uređenog tržišta uzimajući u obzir uvjete za sustave namire utvrđene u članku 34. stavku 2.

Kako bi se izbjeglo nepotrebno udvostručavanje kontrole, nadležno tijelo uzima u obzir nadzor nad sustavom poravnanja i namire koji su već provele nacionalne središnje banke kao nadzorna tijela za sustave poravnanja i namire, ili neka druga tijela nadležna za nadzor takvih sustava.

Članak 47.

Popis uređenih tržišta

Svaka država članica sastavlja popis uređenih tržišta za koje je ona matična država članica i dostavlja ga drugim državama članicama i Komisiji. Slična se obavijest dostavlja i prilikom svake izmjene u popisu. Komisija objavljuje popis uređenih tržišta u *Službenom listu Europske unije* te ga ažurira najmanje jednom godišnje. Osim toga, Komisija objavljuje i ažurira popis na svojoj internetskoj stranici svaki put kada država članica dostavi izmjene u popisu.

GLAVA IV.**NADLEŽNA TIJELA****POGLAVLJE I.****IMENOVANJE, OVLASTI I POSTUPCI PRAVNE ZAŠTITE****Članak 48.****Imenovanje nadležnih tijela**

1. Svaka država članica imenuje nadležna tijela odgovorna za provedbu pojedinih zadaća prema pojedinim odredbama ove Direktive. Države članice obavješćuju Komisiju i nadležna tijela drugih država članica o identitetu nadležnih tijela odgovornih za provođenje pojedinih zadaća i eventualnu podjelu tih zadaća.

2. Ne dovodeći u pitanje mogućnost delegiranja zadaća na druge subjekte, u slučajevima izričito predviđenima u članku 5. stavku 5., članku 16. stavku 3., članku 17. stavku 2. i članku 23. stavku 4., nadležna tijela iz stavka 1. moraju biti javna tijela.

Delegiranje zadaća subjektima koja nisu tijela utvrđena u stavku 1. ne smije uključivati izvršavanje javnih ovlasti niti korištenje diskrecijskih prava prilikom donošenja odluka. Države članice zahtijevaju od nadležnih tijela da prije delegiranja poduzmu sve razumne korake kako bi se osiguralo da subjekt na koji se zadaće delegiraju raspolaze potrebnim kapacitetima i sredstvima za njihovo stvarno provođenje, te da se delegiranje može provesti samo ako je okvir za izvršavanje delegiranih zadaća jasno utvrđen i dokumentiran, i u njemu su utvrđeni zadaci koji će se izvršiti i uvjeti pod kojima će se oni izvršiti. Ovi uvjeti uključuju klauzulu koja obvezuje dotični subjekt da djeluje i bude ustrojen tako da se izbjegne sukob interesa i da se podaci dobiveni prilikom delegiranja zadaća ne upotrebljavaju na nepošten način ili u svrhu sprečavanja konkurencije. Krajnju odgovornost za nadzor usklađenosti s ovom Direktivom i provedbenim mjerama u svakom slučaju snosi nadležno tijelo ili tijela imenovana u skladu sa stavkom 1.

Države članice obavješćuju Komisiju i nadležna tijela drugih država članica o svakom dogovoru sklopljenom u vezi s delegiranjem zadaća, uključujući točne uvjete koji uređuju takvo delegiranje.

3. Komisija najmanje jednom godišnje objavljuje popis nadležnih tijela utvrđenih u stavcima 1. i 2. u *Službenom listu Europske unije* i stalno ga ažurira na svojoj internetskoj stranici.

Članak 49.**Suradnja nadležnih tijela u istoj državi članici**

Ako država članica imenuje više nadležnih tijela za provođenje neke od odredbi iz ove Direktive, uloga svakog pojedinog tijela treba biti jasno utvrđena, a ona trebaju međusobno surađivati.

Svaka država članica zahtijeva da se takva suradnja odvija i između nadležnih tijela za potrebe ove Direktive i tijela koja su u dotičnoj državi članici odgovorna za nadzor nad kreditnim i drugim financijskim institucijama, mirovinskim fondovima, UCITS-ima, posrednicima za osiguranje i reosiguranje i društvima za osiguranje.

Države članice zahtijevaju da nadležna tijela razmjenjuju sve podatke koji su bitni ili relevantni za izvršavanje njihovih zadaća i dužnosti.

Članak 50.**Ovlasti nadležnih tijela**

1. Nadležna tijela moraju imati sve nadzorne i istražne ovlasti potrebne za izvršavanje njihovih zadaća. Ove ovlasti izvršavaju u okviru koji je predviđen nacionalnim zakonodavstvom:

- (a) izravno; ili
- (b) u suradnji s drugim nadležnim tijelima; ili
- (c) u okviru vlastite odgovornosti delegiranjem na subjekte kojima su delegirane zadaće prema članku 48. stavku 2.; ili
- (d) podnošenjem zahtjeva nadležnim sudskim tijelima.

2. Ovlasti iz stavka 1. izvršavaju se u skladu s nacionalnim pravom i obuhvaćaju kao minimum prava na:

- (a) pristup dokumentaciji u bilo kojem obliku i dobivanje preslika te dokumentacije;
- (b) traženje podataka od bilo koje osobe te, ako je potrebno, pozivanje osobe na saslušanje radi dobivanja podataka;
- (c) provođenje izravnog nadzora;
- (d) traženje postojeće snimke telefonskih razgovora i postojeće evidencije o prometu podataka;
- (e) traženje obustave aktivnosti koja je suprotna odredbama donesenima u provedbi ove Direktive;
- (f) traženje zamrzavanja i/ili oduzimanja imovine;

- (g) traženje privremene zabrane obavljanja djelatnosti;
- (h) traženje podataka od ovlaštenih revizora investicijskih društava i uređenih tržišta;
- (i) donošenje svih vrsta mjera kako bi se osiguralo da investicijska društva i uređena tržišta i dalje ispunjavaju zakonske zahtjeve;
- (j) traženje obustave trgovanja s financijskim instrumentima;
- (k) traženje isključenja financijskog instrumenta iz trgovanja, bez obzira na to obavlja li se trgovanje na uređenom tržištu ili preko nekog drugog sustava trgovanja;
- (l) upućivanje predmeta sudu u postupak kaznenog progona;
- (m) omogućavanje revizorima ili stručnim osobama izvršavanje nadzora ili istražnih radnji.

Članak 51.

Upravne sankcije

1. Ne dovodeći u pitanje postupke oduzimanja odobrenja za rad ili pravo države članice na izricanje kaznenih sankcija, države članice, u skladu sa svojim nacionalnim pravom, osiguravaju mogućnost poduzimanja odgovarajućih upravnih mjera ili izricanja upravnih sankcija protiv odgovornih osoba u slučaju nepoštovanja odredbi donesenih u provedbi ove Direktive. Države članice osiguravaju da te mjere budu učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.

2. Države članice utvrđuju koje se sankcije primjenjuju u slučaju kršenja odredbi o suradnji u istražnim radnjama po članku 50.

3. Države članice dopuštaju nadležnim tijelima da javno objave sve mjere ili sankcije koje se izriču u slučaju kršenja odredbi donesenih u sklopu provedbe ove Direktive, osim ako bi takva objava mogla ozbiljno ugroziti financijska tržišta ili uključenim stranama prouzrokovati nerazmjernu štetu.

Članak 52.

Pravo žalbe

1. Države članice osiguravaju da svaka odluka donesena u skladu sa zakonima i drugim propisima koji su doneseni u skladu s ovom Direktivom bude propisno obrazložena i da podliježe sudskoj zaštiti. Sudska se zaštita primjenjuje i kada

odluka nije donesena u roku od šest mjeseci nakon podnošenja zahtjeva sa svim potrebnim podacima za izdavanjem odobrenja za rad.

2. Države članice osiguravaju da jedno tijelo ili nekoliko niže navedenih tijela određenih nacionalnim pravom mogu, u interesu potrošača i u skladu s nacionalnim pravom, poduzeti mjere pred sudom ili nadležnim upravnim tijelima kako bi se osigurala primjena nacionalnih odredbi za provedbu ove Direktive:

- (a) javna tijela ili njihovi zastupnici;
- (b) udruge potrošača čiji je legitimni interes zaštita potrošača;
- (c) strukovne organizacije čiji je legitimni interes zaštita njihovih članova.

Članak 53.

Izvansudski mehanizmi za pritužbe ulagatelja

1. Države članice potiču osnivanje učinkovitih i djelotvornih postupaka za pritužbe i pravnu zaštitu potrošača u okviru izvansudskog rješavanja sporova s potrošačima koji se odnose na investicijske usluge i pomoćne usluge koje pružaju investicijska društva, koristeći pritom postojeća tijela gdje je to primjerenost.

2. Države članice osiguravaju da zakonski ili drugi propisi ne sprečavaju tijela u učinkovitoj suradnji prilikom rješavanja prekograničnih sporova.

Članak 54.

Poslovna tajna

1. Države članice osiguravaju da nadležna tijela, sve osobe koje rade ili su radile u nadležnim tijelima, subjekti kojima su delegirane zadaće prema članku 48. stavku 2., te revizori i stručne osobe koje su dobile nalog od nadležnih tijela podliježu obvezi čuvanja poslovne tajne. Povjerljive podatke koje su saznali tijekom obavljanja svojih dužnosti ne smiju otkriti drugim osobama niti tijelima, osim u sažetom ili općenitom obliku tako da se ne mogu pojedinačno identificirati investicijska društva, tržišni operateri, uređena tržišta i druge osobe, ne dovodeći u pitanje slučajeve iz kaznenog prava ili druge odredbe ove Direktive.

2. U slučaju stečaja ili prisilne likvidacije investicijskog društva, tržišnog operatera ili uređenog tržišta, povjerljivi podaci koji se ne odnose na treće osobe mogu se otkriti u građanskom ili trgovačkom postupku, ako je to potrebno za provođenje postupka.

3. Ne dovodeći u pitanje slučajeve koje pokriva kazneno pravo, nadležna tijela, ostala tijela i fizičke i pravne osobe koje nisu nadležna tijela, a koji prime povjerljive podatke u skladu s ovom Direktivom, mogu ih koristiti samo u okviru obavljanja svojih dužnosti i izvršavanja svojih zadaća u slučaju nadležnih tijela u okviru ove Direktive ili, u slučaju drugih tijela, pravnih ili fizičkih osoba u svrhu za koju su im takvi podaci dostavljeni i/ili u okviru upravnih ili sudskih postupaka koji se posebno odnose na izvršavanje tih zadaća. Međutim, ako su nadležno tijelo ili neko drugo tijelo ili osoba koja daje podatke dali svoju suglasnost, tijelo koje prima podatke može ih koristiti u druge svrhe.

4. Svi povjerljivi podaci primljeni, razmijenjeni ili prenijeti drugima po ovoj Direktivi podliježu obvezi čuvanja poslovne tajne utvrđene u ovom članku. Međutim, ovaj članak ne sprečava nadležna tijela da međusobno razmjenjuju ili prenose povjerljive podatke u skladu s ovom Direktivom ili s drugim direktivama koje se primjenjuju na investicijska društva, kreditne institucije, mirovinske fondove, UCITS-e, posrednike u osiguranju i reosiguranju, društva za osiguranje, uređena tržišta ili tržišne operatore, ili na neki drugi način uz suglasnost nadležnog tijela ili nekog drugog tijela, fizičke ili pravne osobe koji su dostavili podatke.

5. Ovaj članak ne sprečava nadležna tijela da u skladu sa svojim nacionalnim pravom razmjenjuju ili prenose povjerljive podatke koje nisu primili od nadležnog tijela druge države članice.

Članak 55.

Odnosi s revizorima

1. Države članice osiguravaju kao minimum da je svaka osoba, ovlaštena za potrebe Osme Direktive Vijeća 84/253/EEZ od 10. travnja 1984. o potvrđivanju osoba odgovornih za provođenje zakonskih revizija računovodstvenih dokumenata⁽¹⁾, a koja provodi zadaće u investicijskom društvu opisane u članku 51. Četvrte Direktive Vijeća 78/660/EEZ od 25. srpnja 1978. o godišnjim financijskim izvještajima određenih vrsta trgovačkih društava⁽²⁾, članku 37. Direktive 83/349/EEZ ili članku 31. Direktive 85/611/EEZ, ili bilo koje zakonom propisane zadaće, dužna bez odgode izvješćivati nadležna tijela o svakoj činjenici ili odluci koja se odnosi na to društvo, a o kojoj je dobila saznanja tijekom izvršavanja te zadaće, a koja:

(a) predstavlja kršenje materijalnih odredbi zakona i drugih propisa koji uređuju uvjete za izdavanje odobrenja za rad ili koji posebno uređuju obavljanje djelatnosti investicijskih društava;

⁽¹⁾ SL L 126, 12.5.1984., str. 20.

⁽²⁾ SL L 222, 14.8.1978., str. 11. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2003/51/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 178, 17.7.2003., str. 16.).

(b) utječe na trajno poslovanje investicijskih društava;

(c) može dovesti do odbijanja potvrđivanja financijskih izvještaja ili izražavanja revizorskog mišljenja s rezervom;

Ta je osoba, nadalje, obvezna prijaviti svaku činjenicu ili odluku o kojoj je dobila saznanja tijekom izvršavanja zadaća prema prvom podstavku u nekom društvu koje je usko povezano s investicijskim društvom u kojem izvršava tu zadaću.

2. Kada osobe ovlaštene u okviru Direktive 84/253/EEZ u dobroj vjeri nadležnim tijelima priopće činjenice i odluke navedene u stavku 1., to ne predstavlja kršenje ograničenja o objavljivanju podataka koje je definirano ugovorom ili zakonima i te osobe ne podliježu odgovornosti bilo koje vrste.

POGLAVLJE II.

SURADNJA NADLEŽNIH TIJELA RAZLIČITIH DRŽAVA ČLANICA

Članak 56.

Obvezna suradnja

1. Nadležna tijela iz različitih država članica međusobno surađuju uvijek kada je to potrebno u svrhu izvršavanja njihovih zadaća po ovoj Direktivi, koristeći se ovlastima utvrđenima u ovoj Direktivi ili nacionalnom pravu.

Nadležna tijela pružaju pomoć nadležnim tijelima drugih država članica. Posebno razmjenjuju podatke i surađuju u istražnim radnjama i nadzornim aktivnostima.

Radi olakšavanja i ubrzanja suradnje, a posebno radi razmjene podataka, države članice imenuju jedno nadležno tijelo kao kontaktno mjesto za potrebe ove Direktive. Države članice dostavljaju Komisiji i drugim državama članicama imena nadležnih tijela određenih za primanje zahtjeva za razmjenom podataka ili suradnjom u skladu s ovim stavkom.

2. Uzimajući u obzir stanje na tržištu vrijednosnih papira u državi članici domaćinu, ako je poslovanje uređenog tržišta koje je uspostavilo mehanizme u državi članici domaćinu postalo bitno za funkcioniranje tržišta vrijednosnih papira i zaštitu ulagatelja u toj državi članici domaćinu, tada nadležna tijela države članice domaćina uređenog tržišta i nadležna tijela matične države članice uređenog tržišta uspostavljaju odgovarajuće mehanizme za suradnju.

3. Države članice poduzimaju potrebne administrativne i organizacijske mjere za olakšavanje pružanja pomoći prema stavku 1.

Nadležna tijela mogu koristiti svoje ovlasti u svrhu suradnje, čak i u slučajevima kada aktivnost koja je predmet istražne radnje ne predstavlja kršenje propisa koji su na snazi u njihovoj državi članici.

4. Ako nadležno tijelo ima opravdane razloge za sumnju da su subjekti koji ne podliježu nadzoru tog nadležnog tijela počinili ili čine radnje koje su u suprotnosti s odredbama ove Direktive na području druge države članice, o tome što je detaljnije moguće obavješćuje nadležno tijelo druge države članice, koje potom poduzima odgovarajuće radnje i obavješćuje nadležno tijelo od kojega je primilo obavijest o ishodu poduzetih radnji i, u mjeri u kojoj je to moguće, o značajnim događajima u međuvremenu. Ovaj stavak ne dovodi u pitanje ovlasti nadležnog tijela koje je dostavilo obavijest.

5. Kako bi se osigurala jedinstvena primjena stavka 2., Komisija u skladu s postupkom utvrđenim u članku 64. stavku 2. može donijeti provedbene mjere radi utvrđivanja kriterija pod kojima se smatra da je poslovanje uređenog tržišta u državi članici domaćinu od bitne važnosti za funkcioniranje tržišta vrijednosnih papira i zaštitu ulagatelja u toj državi članici domaćinu.

Članak 57.

Suradnja u nadzornim aktivnostima, izravnom nadzoru i istražnim radnjama

Nadležno tijelo jedne države članice može zatražiti suradnju od nadležnog tijela druge države članice u nadzornim aktivnostima, izravnom nadzoru ili istražnim radnjama. Ako je investicijsko društvo član uređenog tržišta s udaljenim pristupom, nadležno tijelo uređenog tržišta može odlučiti hoće li mu se izravno obratiti i u tom će slučaju obavijestiti nadležno tijelo matične države članice člana s udaljenim pristupom.

Ako nadležno tijelo primi zahtjev vezano uz izravni nadzor ili istražne radnje, u okviru svojih ovlasti:

- (a) samo provodi nadzor ili istražne radnje, ili
- (b) dopušta tijelu koje je postavilo zahtjev da provede nadzor ili istražne radnje; ili
- (c) dopušta revizorima ili stručnim osobama da provedu nadzor ili istražne radnje.

Članak 58.

Razmjena podataka

1. Nadležna tijela država članica koja su imenovana kao kontaktno mjesto za potrebe ove Direktive u skladu s člankom 56. stavkom 1. trebaju bez odgode jedno drugome dostaviti podatke potrebne za izvršavanje zadaća nadležnih tijela određenih u skladu s člankom 48. stavkom 1. i utvrđenih u odredbama donesenima prema ovoj Direktivi.

Nadležna tijela koja razmjenjuju podatke s drugim nadležnim tijelima prema ovoj Direktivi mogu naznačiti kod razmjene podataka da se ti podaci ne smiju otkrivati bez njihove izričite suglasnosti, u kojem se slučaju takve informacije mogu razmijeniti samo u svrhu za koju su ta tijela dala suglasnost.

2. Nadležno tijelo imenovano kao kontaktno mjesto može tijelima navedenima u članku 49. prenijeti podatke koje je primilo prema stavku 1. te prema člancima 55. i 63. Ta tijela ne smiju prenositi podatke drugim tijelima ili fizičkim ili pravnim osobama bez izričite suglasnosti nadležnih tijela koja su podatke dostavila i samo u svrhu za koju su ta tijela dala suglasnost, osim u opravdanim slučajevima. U ovom zadnjem slučaju, kontaktno mjesto bez odgode će obavijestiti kontaktno mjesto koje je poslalo podatke.

3. Nadležna tijela iz članka 49., ostala tijela, fizičke i pravne osobe koje su primile povjerljive podatke po stavku 1. ovog članka ili po člancima 55. i 63., mogu ih koristiti samo u izvršavanju svojih zadaća, i to:

- (a) za provjeru jesu li ispunjeni uvjeti za početak poslovanja investicijskih društava i za lakše praćenje obavljanja tog poslovanja na pojedinačnoj ili konsolidiranoj osnovi, posebno u vezi sa zahtjevima o adekvatnosti kapitala u skladu s Direktivom 93/6/EEZ, administrativnih i računovodstvenih postupaka i mehanizama unutarnje kontrole;
- (b) za praćenje urednog funkcioniranja mjesta trgovanja;
- (c) za izricanje sankcija;
- (d) u upravnom postupku povodom žalbi na odluke nadležnih tijela;
- (e) u sudskim postupcima na temelju članka 52., ili
- (f) u izvansudskim mehanizmima za pritužbe ulagatelja predviđenima u članku 53.

4. Komisija može u skladu s postupkom utvrđenim u članku 64. stavku 2. donijeti provedbene mjere za postupke razmjene podataka između nadležnih tijela.

5. Članci 54., 58. i 63. ne sprečavaju nadležno tijelo da središnjim bankama, Europskom sustavu središnjih banaka i Europskoj središnjoj banci u svojstvu monetarnih vlasti i, ako je primjenjivo, drugim javnim tijelima nadležnima za nadzor nad sustavom plaćanja i namire, prenese povjerljive podatke namijenjene izvršavanju njihovih zadaća; isto tako, ova tijela ili organi ne sprečavaju se u prenošenju nadležnim tijelima podataka koji su im potrebni u svrhu izvršavanja svojih zadaća prema ovoj Direktivi.

Članak 59.

Odbijanje suradnje

Nadležno tijelo može odbiti zahtjev za suradnjom u provođenju istražnih radnji, izravnog nadzora ili nadzornih aktivnosti predviđenih u članku 57. ili odbiti razmjenu informacija predviđenu u članku 58. samo ako:

- (a) bi istražne radnje, izravni nazor, nadzorne aktivnosti ili razmjena podataka mogle negativno utjecati na suverenitet, sigurnost ili javni poredak te države;
- (b) su već pokrenuti sudski postupci protiv istih osoba i za iste radnje pred tijelima te države članice;
- (c) je već donesena pravomoćna presuda protiv istih osoba i za iste radnje u toj državi članici.

U slučaju odbijanja suradnje, nadležno tijelo o tome obavješćuje nadležno tijelo koje je zatražilo suradnju i dostavlja što više pojedinosti.

Članak 60.

Konzultacije nadležnih tijela prije izdavanja odobrenja za rad

1. Nadležna tijela drugih uključenih država članica konzultiraju se prije izdavanja odobrenja za rad investicijskom društvu koje je:

- (a) društvo kći investicijskog društva ili kreditne institucije kojima je izdano odobrenje za rad u drugoj državi članici;
- (b) društvo kći matičnog društva investicijskog društva ili kreditne institucije kojima je izdano odobrenje za rad u drugoj državi članici; ili
- (c) pod kontrolom istih fizičkih ili pravnih osoba koje kontroliraju investicijsko društvo ili kreditnu instituciju kojima je izdano odobrenje za rad u drugoj državi članici.

2. Nadležno tijelo države članice odgovorno za nadzor kreditnih institucija ili društava za osiguranje konzultira se prije izdavanja odobrenja za rad investicijskom društvu koje je:

- (a) društvo kći kreditne institucije ili društva za osiguranje kojima je izdano odobrenje za rad u Zajednici;
- (b) društvo kći matičnog društva kreditne institucije ili društva za osiguranje kojima je izdano odobrenje za rad u Zajednici; ili
- (c) pod kontrolom iste fizičke ili pravne osobe koja kontrolira kreditnu instituciju ili društvo za osiguranje kojima je izdano odobrenje za rad u Zajednici.

3. Mjerodavna nadležna tijela iz stavaka 1. i 2. posebno se međusobno konzultiraju prilikom procjene podobnosti dioničara ili članova i ugleda i iskustva osoba koje stvarno vode poslovanje, a koje su uključene u upravljanje drugim subjektom unutar iste grupe. Razmjenjuju sve podatke o podobnosti dioničara i članova i o ugledu i iskustvu osoba koje stvarno vode poslovanje koji su od važnosti za druga uključena nadležna tijela prilikom izdavanja odobrenja za rad i stalne provjere usklađenosti s uvjetima poslovanja.

Članak 61.

Ovlasti države članice domaćina

1. Države članice domaćini mogu u statističke svrhe zatražiti da im sva investicijska društva s podružnicama na njihovom području podnose periodička izvješća o poslovanju tih podružnica.

2. U provođenju svojih ovlasti po ovoj Direktivi, države članice domaćini mogu zahtijevati od podružnica investicijskih društava da im dostave podatke potrebne za praćenje njihove usklađenosti sa standardima koje je utvrdila država članica domaćin, a koji se odnose na njih, u slučajevima predviđenima u članku 32. stavku 7. Ovi zahtjevi ne mogu biti stroži od onih koje ista država članica nameće svojim društvima za praćenje njihove usklađenosti s istim standardima.

Članak 62.

Mjere predostrožnosti koje poduzimaju države članice domaćini

1. Ako nadležno tijelo države članice domaćina ima jasne i opravdane razloge za pretpostavku da investicijsko društvo koje na njezinom području posluje na temelju slobode pružanja usluga krši obveze koje proizlaze iz odredbi donesenih po ovoj Direktivi, ili da investicijsko društvo koje ima podružnicu na njezinom području krši obveze koje proizlaze iz odredbi donesenih po ovoj Direktivi, a kojima se ne prenose ovlasti na nadležno tijelo države članice domaćina, o svojim saznanjima obavješćuje nadležno tijelo matične države članice.

Ako, unatoč mjerama koje je poduzelo nadležno tijelo matične države članice ili ako se te mjere pokazu neadekvatnima, investicijsko društvo nastavlja raditi na način koji očito šteti interesima ulagatelja države članice domaćina ili urednom funkcioniranju tržišta, nadležno tijelo države članice domaćina, nakon obavješćivanja nadležnog tijela matične države članice, poduzima sve odgovarajuće mjere kako bi se zaštitili ulagatelji i uredno funkcioniranje tržišta. Ove mjere uključuju mogućnost zabrane sklapanja novih transakcija na njihovom državnom području za investicijska društva prekršitelje. Komisiju treba bez odgode obavijestiti o ovim mjerama.

2. Ako nadležno tijelo države članice domaćina utvrdi da investicijsko društvo koje na njezinom području ima podružnicu krši zakone ili druge propise donesene u toj državi u skladu s odredbama ove Direktive koje daju ovlasti nadležnim tijelima države članice domaćina, ta nadležna tijela traže da dotično investicijsko društvo prekine protupropisno postupanje.

Ako dotično investicijsko društvo ne udovolji ovom zahtjevu, nadležno tijelo države članice domaćina poduzima odgovarajuće mjere s ciljem da osigura da to investicijsko društvo prekine protupropisno postupanje. Vrsta ovih mjera priopćava se nadležnim tijelima matične države članice.

Ako, unatoč mjerama koje je država članica domaćin poduzela, investicijsko društvo nastavi kršiti zakone ili druge propise iz prvoga podstavka koji su na snazi u državi članici domaćinu, država članica domaćin može, nakon obavješćivanja nadležnog tijela matične države članice, poduzeti odgovarajuće mjere kako bi spriječila ili sankcionirala daljnje nepravilnosti i prema potrebi zabranila investicijskom društvu sklapanje novih transakcija na njezinom području. Komisiju bez odgode treba obavijestiti o ovim mjerama.

3. Ako nadležno tijelo države članice domaćina uređenog tržišta ili MTP-a ima jasne i opravdane razloge za pretpostavku da uređeno tržište ili MTP krše obveze koje proizlaze iz odredbi donesenih po ovoj Direktivi, o svojim saznanjima obavješćuje nadležno tijelo matične države članice uređenog tržišta ili MTP-a.

Ako, unatoč mjerama koje je nadležno tijelo matične države članice poduzelo ili ako se te mjere pokazu neadekvatnima, uređeno tržište ili MTP nastave raditi na način koji očito šteti interesima ulagatelja države članice domaćina ili urednom funkcioniranju tržišta, nadležno tijelo države članice domaćina, nakon obavješćivanja nadležnog tijela matične države članice, poduzima odgovarajuće mjere radi zaštite ulagatelja i urednog funkcioniranja tržišta. Ove mjere uključuju mogućnost zabrane da uređeno tržište ili MTP stavljaju na raspolaganje svoj sustav članovima s udaljenim pristupom ili sudionicima osnovanim u državi članici domaćinu. Komisiju bez odgode treba obavijestiti o ovim mjerama.

4. Sve mjere donesene u skladu sa stavcima 1., 2. ili 3., koje uključuju sankcije ili ograničenja u vezi poslovanja investicijskog društva ili uređenog tržišta, moraju biti primjereno obrazložene i priopćene dotičnom investicijskom društvu ili uređenom tržištu.

POGLAVLJE III.

SURADNJA S TREĆIM ZEMLJAMA

Članak 63.

Razmjena podataka s trećim zemljama

1. Države članice mogu sklapati sporazume o suradnji kojima se uređuje razmjena podataka s nadležnim tijelima trećih zemalja, ali samo ako otkriveni podaci podliježu obvezi čuvanja poslovne tajne koja je barem istovjetna onoj iz članka 54. Ova razmjena podataka mora biti namijenjena izvršavanju zadaća tih nadležnih tijela.

Države članice mogu prenijeti osobne podatke trećoj zemlji u skladu s poglavljem IV. Direktive 95/46/EZ.

Države članice mogu sklapati sporazume o suradnji kojima se uređuje razmjena podataka s tijelima, fizičkim ili pravnim osobama trećih zemalja odgovornima za:

- i. nadzor kreditnih institucija, drugih financijskih organizacija, društava za osiguranje i nadzor financijskih tržišta;
- ii. likvidaciju i stečaj investicijskih društava i slične postupke;
- iii. provođenje zakonom propisane revizije financijskih izvještaja investicijskih društava i drugih financijskih institucija, kreditnih institucija i društava za osiguranje u okviru izvršavanja njihove nadzorne zadaće, ili onih koji vode sustave za zaštitu ulagatelja u okviru izvršavanja njihovih zadaća;
- iv. nadzor osoba koje su uključene u likvidaciju ili stečaj investicijskih društava i slične postupke;
- v. nadzor osoba koje su odgovorne za provođenje zakonom propisane revizije financijskih izvještaja društava za osiguranje, kreditnih institucija, investicijskih društava i drugih financijskih institucija,

samo ako otkriveni podaci podliježu obvezi čuvanja poslovne tajne koja je barem istovjetna onoj iz članka 54. Takva razmjena podataka mora biti namijenjena izvršavanju zadaća tih tijela, fizičkih ili pravnih osoba.

2. Podaci koji potječu iz druge države članice ne mogu se objaviti bez izričite suglasnosti nadležnih tijela koja su ih prijavila i, ako je primjenjivo, samo u svrhu za koju su ta nadležna tijela dala suglasnost. Ista se odredba primjenjuje i na podatke koje daju nadležna tijela trećih zemalja.

GLAVA V.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 64.

Odborski postupak

1. Komisiji pomaže Europski odbor za vrijednosne papire osnovan Odlukom Komisije 2001/528/EZ⁽¹⁾ (dalje u tekstu: „Odbor“).

2. U slučaju upućivanja na ovaj stavak, primjenjuju se članci 5. i 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe članka 8., pod uvjetom da provedbene mjere donesene u skladu s tim postupkom ne mijenjaju ključne odredbe ove Direktive.

Razdoblje propisano u članku 5. stavku 6. Odluke 1999/468/EZ utvrđuje se u trajanju od tri mjeseca.

3. Ne dovodeći u pitanje već donesene provedbene mjere, po isteku četverogodišnjeg razdoblja nakon stupanja ove Direktive na snagu, obustavlja se primjena njezinih odredbi koja je uvjetovana donošenjem tehničkih pravila i odluka u skladu sa stavkom 2. Na prijedlog Komisije, Europski parlament i Vijeće mogu obnoviti navedene odredbe u skladu s postupkom utvrđenim u članku 251. Ugovora, te ih u tom smislu prije isteka ovog razdoblja preispituje.

Članak 65.

Izveštaji i preispitivanje

1. Prije 30. travnja 2006., Komisija Europskom parlamentu i Vijeću na temelju javnih konzultacija i uzimajući u obzir savjetovanja s nadležnim tijelima podnosi izvješća o mogućem proširenju područja primjene odredbi ove Direktive koje se odnose na propise o transparentnosti prije i nakon trgovanja za transakcije financijskim instrumentima koji nisu dionice.

2. Prije 30. travnja 2007., Komisija Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće o primjeni članka 27.

3. Prije 30. listopada 2006., Komisija Europskom parlamentu i Vijeću na temelju javnih konzultacija i uzimajući u obzir savjetovanja s nadležnim tijelima podnosi izvješća o:

a) prikladnosti zadržavanja iznimke po članku 2. stavku 1. točki (k) za društva čija je glavna djelatnost trgovanje za vlastiti račun robnim izvedenicama;

b) odgovarajućim sadržajnim i formalnim zahtjevima za odobrenje za rad i nadzor nad društvima kao što su investicijska društva za potrebe ove Direktive;

c) svrsishodnosti pravila za angažman vezanih zastupnika u obavljanju investicijskih usluga i/ili aktivnosti, posebno što se tiče nadzora nad istima;

d) svrsishodnosti zadržavanja iznimke po članku 2. stavku 1. točki (i).

4. Prije 30. listopada 2006., Komisija Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja izvješće o stanju ukidanja prepreka koje bi mogle sprečavati konsolidiranje podataka na europskoj razini koje mjesta trgovanja moraju objaviti;

5. Komisija može predložiti odgovarajuće izmjene ove Direktive na temelju izvješća iz stavaka od 1. do 4.

6. Prije 30. travnja 2005., Komisija s obzirom na savjetovanja s nadležnim tijelima podnosi Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o daljnjoj prikladnosti zahtjeva za osiguranje od profesionalne odgovornosti koje za posrednike propisuje pravo Zajednice.

Članak 66.

Izmjena Direktive 85/611/EEZ

U članku 5. Direktive 85/611/EEZ, stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Članak 2. stavak 2. i članci 12., 13. i 19. Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata (*) primjenjuju se na pružanje usluga navedenih u stavku 3. ovog članka od strane društava za upravljanje.

⁽¹⁾ SL L 191, 13.7.2001., str. 45.

(*) SL L 145, 30.4.2004., str. 1.”

Članak 67.

Izmjena Direktive 93/6/EEZ

Direktiva 93/6/EEZ mijenja se kako slijedi:

1) Članak 2. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Investicijska društva su sve institucije koje ispunjavaju definiciju iz članka 4. stavka 1. Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata (*), koja podliježu zahtjevima iz iste Direktive, osim:

- (a) kreditnih institucija,
- (b) lokalnih društava iz definicije pod točkom 20., i
- (c) društava koja imaju odobrenje za rad isključivo za pružanje usluga investicijskog savjetovanja i/ili zaprimanja i prijenosa naloga ulagatelja, s time da ne mogu držati novac ili vrijednosne papire svojih klijenata, i koja se iz tog razloga ni u jednom trenutku ne mogu biti u položaju dužnika prema svojim klijentima.

(*) SL L 145, 30.4.2004., str. 1.”

2) Članak 3. stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Društva navedena u točki (b) članka 2. stavka 2. moraju imati temeljni kapital u visini od 50 000 EUR ako se koriste slobodom poslovnog nastana ili pružanja usluga u skladu s člancima 31. ili 32. Direktive 2004/39/EZ.”;

3) U članku 3. dodaju se sljedeći stavci:

„(4.a) Do revizije Direktive 93/6/EZ, društva iz točke (c) članka 2. stavka 2. trebaju imati:

- (a) temeljni kapital u visini od 50 000 EUR; ili
- (b) osiguranje od profesionalne odgovornosti za cijelo područje Zajednice ili neko drugo usporedivo jamstvo od profesionalne odgovornosti koje predviđa barem 1 000 000 EUR za pojedinačni odštetni zahtjev i ukupno 1 500 000 EUR godišnje za sve odštetne zahtjeve; ili
- (c) kombinaciju temeljnog kapitala i osiguranja od profesionalne odgovornosti koja omogućuje razinu pokriva istovjetnu onima navedenima u točkama (a) ili (b).

Komisija redovito provjerava iznose navedene u ovome stavku kako bi se uzele u obzir promjene Europskoga

indeksa potrošačkih cijena koji objavljuje Eurostat, u skladu s i istodobno s izmjenama članka 4. stavka 7. Direktive 2002/92/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. prosinca 2002. o posredovanju u osiguranju (*).

(4.b) Ako je investicijsko društvo navedeno u članku 2. stavku 2. točki (c), registrirano i po Direktivi 2002/92/EZ, treba ispuniti zahtjeve utvrđene u članku 4. stavku 3. te Direktive i osim toga imati:

- (a) temeljni kapital u visini od 25 000 EUR; ili
- (b) osiguranje od profesionalne odgovornosti za cijelo područje Zajednice ili neko drugo usporedivo jamstvo od profesionalne odgovornosti koje predviđa barem 500 000 EUR za pojedinačni odštetni zahtjev i ukupno 750 000 EUR godišnje za sve odštetne zahtjeve; ili
- (c) kombinaciju temeljnog kapitala i osiguranja od profesionalne odgovornosti koje omogućuje razinu pokriva istovjetnu onoj navedenoj u točkama (a) ili (b).

(*) SL L 9, 15.1.2003., str. 3.”

Članak 68.

Izmjena Direktive 2000/12/EZ

Prilog I. Direktivi 2000/12/EZ mijenja se kako slijedi:

Na kraju Priloga I. dodaje se sljedeća rečenica:

„Usluge i aktivnosti predviđene u odjeljku A i B Priloga I. Direktivi 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata (*) kod pozivanja na financijske instrumente predviđene u odjeljku C Priloga I. Direktivi podliježu uzajamnom priznavanju prema ovoj Direktivi.

(*) SL L 145, 30.4.2004., str. 1.”

Članak 69.

Stavljanje izvan snage Direktive 93/22/EEZ

Direktiva 93/22/EEZ stavlja se izvan snage s učinkom od 30. travnja 2006. Upućivanja na Direktivu 93/22/EEZ smatraju se upućivanjem na ovu Direktivu. Upućivanja na uvjete utvrđene Direktivom 93/22/EEZ ili na članke te Direktive smatraju se upućivanjem na istovjetne uvjete utvrđene ovom Direktivom ili na njene članke.

Članak 70.**Prenošenje**

Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije do 30. travnja 2006. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

Kada države članice donose ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Države članice određuju načine tog upućivanja.

Članak 71.**Prijelazne odredbe**

1. Smatra se da investicijska društva kojima su već izdana odobrenja za rad u njihovim matičnim državama članicama za pružanje investicijskih usluga prije 30. travnja 2006. imaju odobrenje za rad i za potrebe ove Direktive, ako zakonodavstvo tih država članica predviđa kako prije početka poslovanja moraju ispuniti uvjete usporedive s onima postavljenima u člancima od 9. do 14.

2. Smatra se da uređeno tržište ili tržišni operater kojima su već izdana odobrenja za rad u njihovim matičnim državama članicama prije 30. travnja 2006. imaju odobrenje za rad i za potrebe ove Direktive, ako zakonodavstvo tih država članica predviđa kako uređeno tržište ili tržišni operater mora ispuniti uvjete usporedive s onima postavljenima u glavi III.

3. Smatra se da su vezani zastupnici koji su već upisani u javni registar prije 30. travnja 2006. upisani u registar za potrebe ove Direktive, ako zakonodavstvo tih država članica predviđa da vezani zastupnici moraju ispuniti uvjete usporedive s onima postavljenima u članku 23.

4. Smatra se da su podaci koji su priopćeni prije 30. travnja 2006. u smislu članka 17., 18. ili 30. Direktive 93/22/EEZ, priopćeni i u smislu članka 31. i 32. ove Direktive.

5. Svaki postojeći sustav koji je obuhvaćen definicijom MTP-a kojim upravlja tržišni operater ili uređeno tržište smatra se MTP-om s izdanim odobrenjem za rad na zahtjev tržišnog operatera ili uređenog tržišta, pod uvjetom da je u skladu s pravilima istovrsnima onima koji su predviđeni ovom Direktivom za odobrenje za rad i upravljanje MTP-om, i pod uvjetom da je zahtjev podnesen prije 30. listopada 2007.

6. Investicijska društva mogu i dalje postojeće profesionalne ulagatelje smatrati takvima, pod uvjetom da je kategorizaciju provelo investicijsko društvo na temelju odgovarajuće procjene stručnosti, iskustva i znanja klijenata, što u razumnim okvirima pruža sigurnost da klijent, uzimajući u obzir vrstu transakcija ili predviđenih usluga, može donositi vlastite odluke o ulaganju i razumjeti postojeće rizike. Ta investicijska društva obavješćuju svoje klijente o uvjetima koji su postavljeni u Direktivi za kategorizaciju klijenata.

Članak 72.**Stupanje na snagu**

Ova Direktiva stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 73.**Adresati**

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 21. travnja 2004.

Za Europski parlament
Predsjednik
P. COX

Za Vijeće
Predsjednik
D. ROCHE

PRILOG I.

POPIS USLUGA, AKTIVNOSTI I FINANCIJSKIH INSTRUMENATA

Odjeljak A

Investicijske usluge i aktivnosti

- (1) Zaprimanje i prijenos naloga u vezi jednog ili više financijskih instrumenata.
- (2) Izvršavanje naloga za račun klijenata.
- (3) Trgovanje za vlastiti račun.
- (4) Upravljanje portfeljem.
- (5) Investicijsko savjetovanje.
- (6) Usluge provedbe ponude odnosno prodaje financijskih instrumenata uz obvezu otkupa.
- (7) Usluge provedbe ponude odnosno prodaje financijskih instrumenata bez obveze otkupa.
- (8) Upravljanje multilateralnom trgovinskom platformom (MTP).

Odjeljak B

Pomoćne usluge

- (1) Pohrana i administriranje financijskih instrumenata za račun klijenata, uključujući poslove skrbništva i srodne usluge, kao što je upravljanje novčanim sredstvima/instrumentima osiguranja;
- (2) Davanja kredita i zajma ulagatelju kako bi mu se omogućilo zaključenje transakcije s jednim ili više financijskih instrumenata, ako je u transakciju uključeno društvo koje odobrava zajam ili kredit;
- (3) Savjetovanje društvima o strukturi kapitala, poslovnim strategijama i srodnim pitanjima te savjetovanje i usluge vezane uz spajanje društava i kupnju društava;
- (4) Usluge deviznog poslovanja, ako su vezane uz pružanje investicijskih usluga;
- (5) Investicijsko istraživanje i financijska analiza ili drugi oblici općih preporuka koje se odnose na transakcije s financijskim instrumentima;
- (6) Usluge vezane uz usluge provedbe ponude odnosno prodaje financijskih instrumenata uz obvezu otkupa;
- (7) Investicijske usluge i aktivnosti te pomoćne usluge iz odjeljaka A ili B Priloga I. koje se odnose na temeljnu imovinu izvedenica iz odjeljka C točaka 5., 6., 7. i 10., ako su povezane s pružanjem investicijskih ili pomoćnih usluga.

Odjeljak C

Financijski instrumenti

- (1) Prenosivi vrijednosni papiri;
- (2) Instrumenti tržišta novca;
- (3) Udjeli u subjektima za zajednička ulaganja;
- (4) Opcije, budućnosnice (*futures*), zamjene (*swaps*), kamatni unaprijedni ugovori (*forward rate agreements*) i svi drugi izvedeni financijski instrumenti koji se odnose na vrijednosne papire, valute, kamatne stope ili prinose, ili druge izvedene instrumente, financijske indekse ili financijske mjerne veličine koje se mogu namiriti fizički ili u novcu;
- (5) Opcije, budućnosnice, zamjene, kamatni unaprijedni ugovori i svi drugi izvedeni financijski instrumenti koji se odnose na robu, a moraju se namiriti u novcu ili se mogu namiriti u novcu na zahtjev jedne od ugovornih strana (osim zbog neplaćanja ili nekog drugog razloga za raskid ugovora);

- (6) Opcije, budućnosnice, zamjene i svi drugi izvedeni financijski instrumenti koji se odnose na robu, a mogu se namiriti fizički, pod uvjetom da se njima trguje na uređenom tržištu i/ili MTP-u;
 - (7) Opcije, budućnosnice, zamjene, unaprijedni ugovori i svi drugi izvedeni financijski instrumenti koji se odnose na robu, a mogu se namiriti fizički, koji nisu navedeni u odjeljku C točki 6. i nemaju komercijalnu namjenu, a koji imaju svojstva drugih izvedenih financijskih instrumenata, uzimajući u obzir između ostalog, poravnavaju li se i namiruju preko priznatih klirinških kuća ili podliježu redovitim maržnim pozivima (*margin calls*);
 - (8) Izvedeni instrumenti za prijenos kreditnog rizika;
 - (9) Financijski ugovori za razlike.
 - (10) Opcije, budućnosnice, zamjene, kamatni unaprijedni ugovori i svi drugi izvedeni financijski instrumenti koji se odnose na klimatske varijable, vozarine, emisijske kvote, stope inflacije ili službene gospodarske statističke podatke, a koji se moraju namiriti u novcu ili se mogu namiriti u novcu na zahtjev jedne od ugovornih strana (osim zbog neplaćanja ili nekog drugog razloga za raskid ugovora), kao i svi drugi izvedeni financijski instrumenti koji se odnose na imovinu, prava, obveze, indekse i mjerne veličine koje inače nisu navedene u ovom odjeljku, a koji imaju svojstva drugih izvedenih financijskih instrumenata, uzimajući u obzir između ostalog, trguje li se njima na uređenom tržištu ili na MTP-u, i poravnavaju li se i namiruju preko priznatih klirinških kuća ili podliježu redovitim maržnim pozivima (*margin calls*).
-

PRILOG II.

PROFESIONALNI ULAGATELJI ZA POTREBE OVE DIREKTIVE

Profesionalni ulagatelj je klijent koji posjeduje dovoljno iskustva, znanja i stručnost za samostalno donošenje odluka o ulaganjima i pravilnoj procjeni s time povezanih rizika. Da bi bio smatran profesionalnim ulagateljem, klijent mora ispuniti sljedeće uvjete:

I. Kategorije klijenata koji se mogu smatrati profesionalnim ulagateljima

Sljedeći subjekti trebaju se smatrati profesionalnim ulagateljima za sve investicijske usluge i aktivnosti te financijske instrumente za potrebe ove Direktive:

- (1) Subjekti koji imaju odobrenje za rad ili su subjekt nadzora pri poslovanju na financijskim tržištima. Niže navedeni popis treba tako shvatiti da obuhvaća sve subjekte koji imaju odobrenje za rad i koji obavljaju karakteristične aktivnosti navedenih subjekata: subjekti kojima je izdala odobrenje za rad država članica u okviru Direktive, subjekti kojima je izdala odobrenje za rad država članica neovisno od Direktive i subjekti kojima je izdala odobrenje za rad ili su subjekt nadzora države koja nije članica:
 - (a) kreditne institucije;
 - (b) investicijska društva;
 - (c) druge financijske institucije koje imaju odobrenje za rad ili su subjekt nadzora;
 - (d) društva za osiguranje;
 - (e) subjekti za zajednička ulaganja i njihova društva za upravljanje;
 - (f) mirovinski fondovi i njihova društva za upravljanje;
 - (g) trgovci robama i robnim izvedenicama;
 - (h) lokalna društva;
 - (i) drugi institucionalni ulagatelji.
- (2) Velika društva koja ispunjavaju dva od sljedećih uvjeta:

— ukupna aktiva	20 000 000 EUR
— neto prihod	40 000 000 EUR
— kapital	2 000 000 EUR.
- (3) Nacionalne i regionalne vlade, javna tijela za upravljanje javnim dugom, središnje banke, međunarodne i nadnacionalne institucije kao što su Svjetska banka, Međunarodni monetarni fond, Europska središnja banka, Europska investicijska banka i druge slične međunarodne organizacije.
- (4) Drugi institucionalni ulagatelji čija je glavna djelatnost ulaganje u financijske instrumente, uključujući subjekte koje se bave sekuritizacijom imovine ili drugim financijskim transakcijama.

Gore navedeni subjekti smatraju se profesionalcima. Mora im se, međutim, omogućiti da zatraže tretman kakav imaju neprofesionalni ulagatelji, a investicijska društva im mogu pružiti višu razinu zaštite. Ako je jedno od gore navedenih društava klijent investicijskog društva, investicijsko društvo dužno ga je prije pružanja usluga obavijestiti da se na temelju podataka dostupnih tom društvu, klijent smatra profesionalnim ulagateljem i da će biti tretiran kao takav, osim ako društvo i klijent nisu dogovorili nešto drugo. Društvo je dužno klijenta obavijestiti da klijent može zatražiti izmjenu dogovorenih uvjeta kako bi postigao višu razinu zaštite.

Obveza je klijenta koji se smatra profesionalnim ulagateljem zatražiti višu razinu zaštite ako smatra da ne može propisno procijeniti ili upravljati uključenim rizicima.

Viša razina zaštite pruža se kada klijent koji se smatra profesionalnim ulagateljem sklopi pisani sporazum s investicijskim društvom da neće biti tretiran kao profesionalni ulagatelj u smislu pravila poslovnog ponašanja. U tom sporazumu treba navesti vrijedi li to za jednu ili više usluga ili transakcija ili za jednu ili više vrsta proizvoda ili transakcija.

II. Klijenti koji se na zahtjev mogu tretirati kao profesionalni ulagatelji

II.1. Kriteriji identifikacije

Klijenti različiti od onih navedenih u poglavlju I., uključujući tijela javnog sektora i privatne individualne ulagatelje, mogu se također odreći razine zaštite koju pružaju pravila poslovnog ponašanja.

Investicijskim društvima stoga treba dopustiti da gore navedene klijente tretiraju kao profesionalce ako su ispunjeni relevantni kriteriji i postupci. Kod ovih klijenata ne treba, međutim, krenuti od pretpostavke da imaju znanje o tržištu i iskustvo usporedivo s onim koje imaju kategorije navedene u odjeljku I.

Smatra se da odricanje od zaštite koju pruža režim standardnog poslovnog ponašanja vrijedi samo ako odgovarajuća procjena stručnosti, iskustva i znanja klijenta koju je obavilo investicijsko društvo pruža, uzimajući u obzir vrstu transakcija ili predviđenih usluga, dovoljnu sigurnost kako je klijent sposoban donositi vlastite odluke o ulaganjima i razumjeti uključene rizike.

Provjera osposobljenosti koja se primjenjuje na rukovoditelje i upravu u subjektima ovlaštenima u skladu s Direktivom u području financija može se smatrati primjerom procjene stručnosti i znanja. Kod malih društava, gornjoj procjeni podliježe osoba koja je ovlaštena provoditi transakcije za račun tog društva.

U toj procjeni trebaju biti ispunjena najmanje dva od niže navedenih kriterija:

- klijent je na mjerodavnom tržištu u prosjeku kvartalno izvršio 10 značajnih transakcija tijekom četiri prethodna kvartala,
- veličina klijentovog portfelja financijskih instrumenata, koja prema definiciji sadrži gotovinski depozit i financijske instrumente, prelazi 500 000 EUR,
- klijent radi ili je radio u financijskom sektoru najmanje godinu dana na poslovima koji zahtijevaju znanje o planiranim transakcijama ili uslugama.

II.2. Postupak

Gore definirani klijenti mogu se odreći zaštite koja proizlazi iz pravila poslovnog ponašanja samo ako poštuju sljedeći postupak:

- moraju pismeno obavijestiti investicijsko društvo da žele imati tretman profesionalnih ulagatelja, općenito ili u odnosu na neku posebnu investicijsku uslugu ili transakciju, ili vrstu transakcije ili proizvod,
- investicijsko društvo mora ih pismeno jasno upozoriti koju razinu zaštite i koja prava na zaštitu ulagatelja mogu izgubiti,
- moraju u posebnom dokumentu, odvojenom od ugovora, pismeno potvrditi da su svjesni posljedica gubitka razine zaštite.

Investicijska društva treba obvezati da prije odluke o prihvatanju zahtjeva za odricanje od više razine zaštite, poduzmu sve razumne korake kako bi osigurali da klijent koji je tražio da bude tretiran kao profesionalni ulagatelj ispunjava relevantne zahtjeve iz gore navedenog odjeljka II. točke 1.

Međutim, ako je klijent već kategoriziran kao profesionalni ulagatelj po parametrima i postupcima sličnima onima gore, tada se njegov odnos s investicijskim društvom ne treba mijenjati na temelju novih pravila donesenih u skladu s ovim Prilogom.

Društva moraju uvesti odgovarajuće pisane interne poslovne politike i postupke za kategorizaciju klijenata. Profesionalni ulagatelji dužni su izvijestiti društvo o svim promjenama koje mogu utjecati na njihovu aktualnu kategorizaciju. Ako, međutim, investicijsko društvo sazna da klijent više ne ispunjava uvjete koji su mu u početku omogućili tretman profesionalnog ulagatelja, tada investicijsko društvo treba poduzeti odgovarajuće mjere.